

Іван Ніточко

*Калейдоскоп
Березівщини*

Вірші

Іван Ніточко

*Калейдоскоп
Березівщини*

Вірші

Одеса,
Прес-кур'єр
2014

УДК 82-1
ББК 83.3(4Ук)-5
Н 694

Ніточко Іван Іванович
Н 694 **Калейдоскоп Березівщини**. Вірші /Іван Ніточко –
Одеса: Прес-кур'єр, 2014, 424 с.

Це друга збірка віршів автора, яка сконцентрувала його багатий життєвий досвід, ставлення до різноманітних проявів життя, поради дітям і онукам. Читача не залишать байдужим зворушливі замальовки природи і романтичні спогоди поета.

Свою творчість автор пов'язує з Березівщиною, де він доклав багато зусиль для розвитку краю, де реалізувався як людина на протязі кількох десятиліть.

ISBN 978-966-2512-38-0

УДК 82-1
ББК 83.3(4Ук)-5

ISBN 978-966-2512-38-0

© І. І. Ніточко, 2014

Зміст

Від автора	17
Я, Боже, дякую за те.....	19
Дорога до Раю.....	20

Кохання чудові мигі

Подарунки кохання.....	21
Раннє кохання.....	22
Вірність.....	23
Звуки душі.....	24
Жадана.....	25
Казка любові.....	26
Така, як я зустрів.....	27
Кохання і діамант.....	28
Мій.....	29
Моя мила.....	30
Не та пісня.....	31
До духовності вершин.....	32
Жінкам.....	33
Кохаю.....	34
Щасливих двоє.....	35
Вічне кохання.....	36
Сварка.....	37
Одинокі.....	38
Ти – виняток чудовий.....	39
Остання любов.....	40
Весна кохання.....	41

Суперники.....	42
Коханню всі роки підвладні.....	43
Щастя на землі.....	44
Давнє кохання.....	45
Тяжіння землі.....	46
Квіти.....	47
Шляхи серця.....	48
Варіанти кохання.....	50
Поруч – навік!.....	51
Неземне.....	52
Хвилини щастя.....	53
Щасливий рік.....	54
Ритми серця.....	55
Ввімкнути молодість!.....	56
Солодка мить.....	57
Дві долі.....	59
Акції акації.....	60
Щаслива п'ятниця.....	61
Подих літа.....	62
Просвітління.....	63
Солдатські роки.....	64
Я – такий.....	65

Барви природи

Троянда.....	67
Двір.....	68
Тополя.....	69
Квіти.....	70
На волі.....	71
Клен.....	72

Дощик.....	73
Прилетіли голуби.....	74
Люди-оси.....	75
Весняний грім.....	76
Випадкова зустріч.....	77
Слід на землі.....	78
Квіткові барви.....	79
Сумна осінь.....	80
Носії весни.....	81
Сільський ранок.....	82
Казковий ліс.....	83
Крила ластівки.....	84
Метелик.....	85
Рідний куточок.....	86
Добрий ранок.....	87
Дощ.....	88
Цикли життя.....	89
Розмови природи.....	90
Призначення.....	91
Степовий рай.....	93
Гомоніло каміння.....	94
Чи потрібна тиша?.....	95
Диво.....	96
Осінь.....	97
Море.....	98
Дощі натхнення.....	99
Хандра.....	100
Рідним, друзям і колегам	
Татові.....	101

Матусині стежки.....	102
Мати.....	103
Божий захист.....	104
Сестрі Любі.....	105
Незнана сестра.....	106
Зустріч	107
Спогади про батька.....	108
Бабці	109
Відсотки життя.....	110
Поетичний подарунок.....	111
Дует письмових пристрастей	112
Колишній друг	113
Вчителю.....	114
Навчання.....	115
Сільська інтелігенція.....	116
Односельцю	117
Михайлу Макаровичу	118
Команда	119
Втрачена свобода	120
Другу	121
Заслужені стосунки	122
Рідні-чужі.....	123
Прощення	124
Коник.....	125
Землякам.....	126
Спогади.....	127
Ветеранам	128
«Потоплене» горе.....	129
Рятівники.....	130
Господарі двору.....	131

Кіт 132

Рідний край

Березівщина 133

Моє місто 135

Рідному краю 137

Село 138

Чорногірка 139

Однокласники 140

Дитинство 141

Вареники 142

Село і місто 144

Сільська хата 145

Забуті 146

Дід сказав 147

Пам'ятники 149

Як в пустелі... 150

Дорога через поле 151

Свідки давнини 152

Батьківський поріг 153

Талісман 155

Коли сходиться рідня 156

Знайомими стежками 157

Єднання 158

Передчуття біди 159

Про наболіле

Безглузді 161

Старший брат 162

Чекання 163

Беззаконня.....	164
«Міняли».....	165
Неможливо.....	166
Не корився.....	167
Совість.....	168
Посадовець.....	169
Нездолані.....	170
Такий, як є.....	171
Державна воля.....	172
Пам'яті загиблих.....	173
Вожді-мільйонери.....	175
Локшина.....	176
Перевірка на міцність.....	177
Любити музику – талант.....	178
Слово.....	179
В брехунів – одне лице.....	180
Тортила живе триста років.....	181
Щоб не чути.....	182
Полова.....	183
Пісня душі.....	184
Шлях до Європи.....	185
Тебе я поважаю, моя доля.....	187
Справжня нагорода.....	188
Безкорисні звуки.....	189
Доля.....	190
Я – української породи.....	191
Старість – радість!.....	193
Вірші.....	194
Назад у минуле.....	195
Не компанійський.....	196

Орли.....	197
Людяність	198
З церкви – спортзал	199
Чоловічі сльози.....	202
Важке дитинство.....	203
Невидимий політ	205
Життєвий забіг	206
«Віщий» сон.....	207
Шанс	208

Творити добро

Іди, не стій.....	209
Твори добро.....	210
Земля – традицій мати.....	211
Відпочинок	212
Щасливий	213
Правила життя.....	214
Легка жінка	215
Переосмислення	216
Сутність щастя.....	217
Нічого міняти.....	218
Час бере своє	219
Щастя жінки.....	220
Недомовленість	221
Муха та Бджола	222
Щастя	224
Порада.....	225
Аксіоми духовності	226
Господар-цап	227
Різні брати.....	228

Пам'ять серця.....	229
Слава.....	230
Дощовий вік.....	231
Поранені дерева.....	232
Щасливий.....	233
Квітка пісня.....	234
Встигай.....	235
Цінують дружбу.....	236
Життєві зупинки.....	237
Лінь.....	238
Коваль щастя.....	239
Потяг життя.....	240
Сила слова.....	241
Якщо слів значення не знаєш.....	242
Якість життя.....	243

Віршові краплини

«Кольорова» нація.....	245
Легковажна жаба.....	246
Як мухи на смітник.....	247
Хрущі і бджоли.....	248
Філософ.....	249
Плітки і тітки.....	251
Бабине літо.....	252
Бажана наречена.....	253
Бажаний наречений.....	254
Політики – ті схожі в нас на танки.....	255
Не продається дурість, але коштує чимало.....	256
Навіть гади можуть бути смачними.....	257
Якщо покарати кішку.....	258

Ніщо так не сприяє, люди, зміцненню сім'ї.....	259
Не сперечайтесь ніколи з ідіотом.....	260
Чим старший син, тим менше мама.....	261
М'ясник на розі вулиці сказав усім відмінно.....	262
Жінка почне – чоловіка окрилює.....	263
Шлюб – це не просто, цим треба займатися.....	264
Найважче для людини – то дві речі.....	265
Ми не помітили великої біди.....	266
Як чоловіка ти ні з ким ділити.....	267
Хочеш користь від всього давати.....	268
Мій сусід цінує каву дуже.....	269
Є філософія така собі у злодія.....	270
Зимно – як тепло забрали за несплату.....	271
За все в житті доводиться платити.....	272
Жили вони і довго, і щасливо.....	273
Життя – це наче кінські перегони.....	274
Розумній щось повторюють не треба.....	275
Є жінки, для яких комплімент – приставання.....	276
Як чоловік нічого жінці не дарує.....	277
Якщо з жінкою є недомовленість.....	278
Жінка хоч не знає, чого вона хоче.....	278
Жіночий вигук: «Ти – козел!».....	279
Ті, що вважають – розбираються.....	280
Якщо чоловік твій постійно мовчить.....	281
Прибити на підлозі плінтус просто.....	282
Старий холостяк сім раз міряє.....	283
Є люди, яким зла на всіх не вистачає.....	284
Коханих просто ждуть.....	285
Оптиміст – немолодий і небагатий.....	286
Поперед тим, як стверджувати всім.....	287

Таке життя, що в Інтернеті	288
Так трапляється, що в людському житті	289
Можливо, той найкращий слух.....	290
Адекватність – вміння своєчасно.....	291
Не хочу, щоб ридали над могилою.....	292
Якщо логічно розсуджати понад п'ять хвилин	293
Дивлюсь – вона із Богом розмовляє.....	294
Сонце рожеве за містом встає.....	295
Ганьбити ти волів простих людей	296
Якщо б я міг усе, що думаю про тебе	297
Чому краси не додаю віршу?	298
«Не їж з ножа...».....	299
Я пожалівся тестю, що він виростив змію.....	300
«Рятуйте цирк – закрийте Раду»	301
Прийшло підвищення по службі.....	302
Я був тверезим, а вона без макіяжу	303
«Давайте пити, якщо п'ється...»	304
Закоханість показувати не прийнято	305
Коли любляться, не помічають годин	305
Коли відчуваєш – любов тебе мучить.....	306
Бджоли мають теж медовий місяць	307
«Що ти нині на вечерю готувала, мила?».....	308
Хто це каже, що чайки кричать?	309
Літати високо мені.....	310
Як пес, він жив собі завжди	311
Як сонце посеред зими	312
Ти все життя палкий був і пекучий	313
З Ніточко вити канати не вийшло.....	314
Сто разів допоможи – про це забувають.....	315
Таких я знаю керівних людей.....	316

Панують в світі скрізь чоловіки	317
Сусід вважає мій – не треба працювати.....	318
На дві розділено суспільство половини.....	319
Найкращий адвокат сумлінний.....	320
«Мій коханий, скажи мені казку на ніч».....	321
«Мій дорогий, а як же шлюбний борг?»	322
«В порядку винятку із правила»	323
Жінка бачити може водночас три речі.....	324
«Заберіть від мене пса...»	325
В Раді в рамочці табличку	
«НЕБЕЗПЕЧНИЙ ТИ ЗЛОЧИНЕЦЬ».....	326
Якби ж то шлюб на все життя вкладали.....	327
Син за батька все ж відповідає	328
Майно ділити легше набагато.....	329
Вчора з жінкою ми клеїли шпалери.....	330
Ідеальний ранок для мене	331
Любов є тонка, навіть точна.....	332
Боятися змусити кожного можна.....	333
Кохання припиняється тоді.....	334
Любов – це не те, як тобі навесні	334
Життя чоловіка можливо вважати	335
Чому чоловіки раніше помирають?.....	336
Коли розумне, добре, вічне	337
«Ну і де беруть люди цю купу грошей?»	338
Є жіноче кохання – це цілий роман	339
«Як подати на схуднення – вам привід є»	340
Тільки дурень ще здатний кричати	341
На Україні грошами займаються	342
Ні, одноразового посуду в країні.....	343
Як жити вдвох, то навпіл всі проблеми.....	344

Вважаю – жінка має мізки мати.....	345
Одягає вона нову сукню... ..	346
В повії є девіз простий	347
Життям хто не навчився керувати	348
Неможливо піднятися вище	349
В житті й казках одне є спільне.....	350
Істину ми кажемо з зітханням.....	351
Така завжди стоїть дилема	352
Якщо дружина заслужила	353
Бува – доводиться людині	354
В цей світ спускаються усі з нас	355
Зростаємо усі ми біля мами або бабці.....	356
Злість не народжується з нами	357
Накричав спочатку тато на маму	358
Лише ми так слів розуміймо значення	359
Якщо в душі щось шкрябають коти	360
Ось акція для водіїв чудова!	361
Якщо гроші не приносять щастя	362
Кар’єристи та хвальки собі вважають.....	363
Навчають наш народ, що треба пережити	364
Ніколи не боявся бігти перед паровозом	365
Фігуру бачить хлопець й доганя дівчину.....	366
Чоловікам також буває важко	367
Тупому так важко сприйняти просте!.....	368
Суддя не вірить у присягу – і щоразу.....	369
«По тобі вже «дурка» плаче!».....	370
Допомагати людям треба таким чином.....	371
Були проблеми – тож узяв кредит	372
У неї на грудях написано	373
Чим незрозуміліша контора	374

Він лунав дуже злий очима	375
У храмі він кричить про бездуховність	376
Пуста, хоч весела. Всіляко грішила.....	377
Чим заклопотана душа?	378
Наша Україна багата і здорова	379
З руками чистими й брудними	380
Через неправду біль мою стискає душу.....	381
Тобі не можу пояснити.....	382
Якби ж ми, любі друзі, воедино.....	383
Ми – не птахи, які летять в чужі краї.....	384
Я бачив різне зло, якись недобрі сили	385
Мій знайомий так боїться смерті.....	386
Я довго сам з собою сперечався.....	387
Дипломатія вчить своєчасно підлити	388
А чоловік – це майже хатній кіт.....	389
Такий він мав великий інтелект	390
Тобі від нічого робити.....	391
У кожного є право їсти	392
Ніколи нічого жінки не ховають	393
Ненависть й любов водночас неможливі	394
Не той командує парадом, хто у війсьній формі.....	395
Вся політика – це макіяж для народу	396
Завжди так важко обирати	397
Є брехня, є велика брехня і статистика.....	398
Найвище є досягнення в реальності	399
Велика легкість в голові твоїй.....	400
Хто звик начальству часто зад лизати	401
Інколи людина все життя.....	402
«Що з твоїм обличчям сталось?».....	403
Алкоголік хронічний Петренко Микита.....	404

Найкращі ліки від усього – час	405
А справжня жінка – саме та скала.....	406
Якщо довго ти спокуси ігноруєш.....	407
Хто плаче: важко так йому живеться.....	408
Той, хто співає під «фанеру».....	409
Перевелись в Одесі козаки із часом.....	410
Так, в Україні можуть менше пити.....	411
То лише п'яниці відчують.....	412
Все уявляв, що Бога він за бороду спіймав.....	413
Блаженство дають нам любов і повага.....	414
Той, хто нарад чимало сам проводить.....	415
На обличчі певних жіночок.....	416
Дехто рибку золоту з'їдає.....	417
Секрет економії дуже простий.....	418
Спіймав свою удачу ти за хвіст.....	419
Підлітки тобі – не нігті.....	420
Життя тому легалізований наркотик.....	421
Радість велика прийшла на поріг.....	422
І лисі, уявіть, бувають.....	423

Від автора

Чому я назвав книгу «Калейдоскоп Березівщини?» Все, про що йдеться в ній, написано в Березівському районі – з його різноманіттям, яке пройшло крізь моє життя. Не випадково більшість віршів – від першої особи. Так лягло на душу...

Щодо збірника... Я не писав вірші за тематикою, за ідейними переконаннями, жанрами. Просто занотовував те, що виходить із серця.

Отож буду щасливим, шановний читачу, якщо тобі зігріють душу хоча б декілька рядків із збірника, або висловлена в книзі думка дасть привід замислитися, віднайти для себе щось корисне чи цікаве.

Прошу тебе, читачу, не шукай у цій збірці суть. Вона – багатогранна і складається з усіх деталей калейдоскопу.

Щиро дякую Н. І. Гриценко за сприяння та надання допомоги у творчому процесі при написанні цієї збірки.

Іван Ніточко

* * *

Я, Боже, дякую за те,
Що я здоровий всі ці дні
Й не посягнув я на святе,
Живу реально – не у сні.

Спасибі, Господи, за те,
Що мене розум не покинув,
Що діти вірять у святе,
В часи безбожні я не згинув.

Спасибі, що я хочу жити,
Що кожний день добро несе,
Що можу вірити й любити –
Спасибі, Господи, за все!

Дорога до Раю

До Раю нас веде одна дорога –
У молитвах духовна зрілість,
Ще – відданість, любов до Бога,
Дає це вірі православній міцність.

Бажаючі і мрійники до Раю
Без покаянь готуються заїхати
І роблять вигляд: «Я про це не знаю!»
Забули суть життя свого за втіхами.

Кохання чудові миті

Подарунки кохання

Якщо душа квітуча – не зів'яне,
Її цвітіння – злети твого стану,
А ще – кохання радісне та щире,
Життя з коханим парою у мирі.

Ви подаруйте квіти всі коханим!
А я роки лічити перестану.
Поезії коханим теж даруйте:
Їх зберігати вічно можуть люди.

Раннє кохання

Закохуватись я ще не хотів,
Та лише раз тоді тебе побачив...
Я закохався – час цей в дім влетів,
І я без тебе неживий був наче.

По вечорах до тебе тихо йшов –
Соромився, щоб разом нас не стріли.
В таємних зустрічах відряду я знайшов
З тобою – не було важніше цілі.

Шептух рої кружляли біля нас –
Гострили цими язика стосунками.
«Не вийде заміж! Молода! Не час!»
А я любив – і йшов за поцілунками.

Я гарним був й тебе-красу знайшов,
Дав щастя Бог, що ми тоді побралися.
Був певен – не розлучать ні за що,
Ми стали жити – як сто років зналися.

У злагоді прожили вдвох життя,
А досі все не виразив словами.
Хоч і не все прожите – до пуття,
Та стверджую: завжди кохав без тями.

Вірність

Я пишався тобою і вірив тобі,
Хоч і знав, як непросто привабливій жінці.
Бо до вроди спокуса – звичайний є збіг,
Скрізь на зраду красу провокують умільці.

Та нікому ти приводу геть не дала,
І тому у тобі я упевнений був.
Ти на зраду ніколи б піти не змогла,
І я поряд з тобою таке не утнув.

Еталон ти сімейного, люба, життя,
І пишається, звісно, родина тобою.
Ти для мене – гарант на спокійне буття,
Я щасливий, коли ти є поруч зі мною.

Зовні в мене з роками все менше краси,
Цим й характером владним ти не переймалась.
Клопіт був твій, щоб в злагоді ми були всі,
І для цього в сімейних ти хитрощах зналась.

Я на схилі літ хочу підтвердити факт,
У якому тобі все життя зізнавався:
У сімейному стані у мене є фарт,
Бо в великім коханні з тобою побрався.

Звуки душі

Шатенко ти блакитноока!
Виходить в мене дивно все.
В циганки той був дар пророка:
«Зустрінеш, покохаєш – й все».

Що за очами неземними?
Який в душі таємний звук?
Що увійшло поміж моїми
В тепленькі пальці твоїх рук?

Які думки плекаєш днями,
Коли на самоті з собою?
Твої думки – поза замками,
Але шепочеш: «Я з тобою...»

Думки твої вночі відчую –
І сон до ранку утіка...
Відчуй, як серцем я цілую,
Й прийди у сни мої – така...

Жадана

До тебе я не раз дзвонив,
Та телефон мовчав, як риба.
Страждав, але усе терпів.
Чому в твоєму серці крига?

І сам я не хотів закохуватись,
Спокійно й весело я жив.
Тебе побачив – стало охатись,
Себе, як в банку, закрутив.

Ти прибери між нами стіну
І зрозумій, що ти – кохана!
Мої емоції – перлини.
Ти подзвони мені, жадана!

Казка любові

Уже з роками зрозумів – чого
На тебе я не можу надивитись.
Бо чую дати серця я твого,
І що ніяк не можеш ти змінитись.

Тебе я розумію із півслова.
Терпіти, плакати й сміятись
Зі мною разом ти готова,
На негаразди – не зважати.

Як в молоді літа, я мрію
І твоїм поглядом живу.
Тепер все – факт, а не надія,
Та за любов твою – в боргу.

Прошу я в Бога: тільки разом
Серед онуків і дітей –
Щоб ми були їм приклад, казка
Про вірність люблячих людей.

Така, як зустрів

Не старався колись знайти кращу за тебе,
Як побачив я очі з-під гарних тих брів
І ті губи, яким фарб ніяких не треба...
Мріяв, щоб залишилась така, як зустрів.

Я до тебе приходив колись вечорами –
Тебе бачити швидше мій розум велів.
Не могла чорна кішка пробігти між нами,
Зупинялося серце, прийти як не смів.

По очах було видно – ти знала, що любить:
Не у вечір приходив, а ще до зорі.
Знала, що лише він так тебе приголубить...
Ти і зараз лишилась така, як зустрів.

Кохання і діамант

Чому щасливих небагато в світі?
Ну хто сказав, що щастя – не талант?
Його створити треба ще уміти:
Той взяв кохання, інший – діамант.

Та хто із них насправді щасливіший,
Не важко розібратися тобі:
Один своїй коханій наймиліший,
А той – за камінь тане в боротьбі.

Кохати щастя не усім дається,
Його не купиш – і нема де взяти,
За діаманти все не продається:
Це – Божий дар, ну – як на скрипці грати.

Мій...

Життєве вічно я тягну ярмо,
Думками я про тебе зігриваюсь.
Працюємо, та жили не рвемо,
Як негаразди – сам я з цим впораюсь.

Живемо ми відкрито і відверто!
Дивуюсь я душі своєї стану,
Бо пута знов би міг свої роздерти –
Таким вже бути я не перестану.

І байдуже тобі до орденів,
І байдуже тобі – у що я вбраний.
В стосунках наших сяє знак весни,
Для мене визнання – «мій Ваня».

Моя мила

Я засинав із образом твоїм
І сни дивився, сповнені тобою.
Поєднував своє ім'я з твоїм,
Неначе ти завжди була зі мною.

Яка ти гарна й ніжна, моя мила!
Чудові, теплі дотики твої...
Як ласкою мене ти пробудила,
З душі пішли всі сумніви мої.

Мені так легко поряд із тобою,
Щоразу молодію при тобі.
В очах моїх завжди ти є весною,
І я щасливий, що не в самоті.

Не та пісня...

Хоч вже квітень, а ще не сіяли.
Хоч і сніг зійшов – на душі є лід.
Вже травневим вітром повіяло,
А мене пісень оминув політ.

Не та пісня, що всі співають,
І скрізь не вона звучить,
І не та, що баяни грають...
Моя пісне, ти хоч прийди на мить!

Лиш тебе я чекав роками,
Я слова писав і на морозі.
Ти прийди – побудь разом з нами.
Радість – бачити тебе на порозі.

Я тобі одній дам співати,
Буду слухати навіть уві сні.
Всіх нас будеш ти дивувати,
Подаруєш гармонію ти мені.

До духовності вершин

Підніме до небес енергія душі,
І вірші раптом без зусиль поллються.
За щастям – до духовності вершин
Й туди, де діти радісно сміються.

Кохання й доброта самі не йдуть
До вас, щоб гріти душу вам і тіло.
Та поклик серця вказує їм путь,
Створити щастя – це сердечне діло.

Жінкам

Жінок я гарних бачив і приємних,
Зізнаюся – іще не надивився.
Та в мене ти найкраща й незбагненна,
Це ясно – на тобі я одружився.

Жіноче щастя – то є певний збіг.
Ти можеш бути хоч найкрасивіша,
Розумна, вчена, все є при тобі –
До щастя підійти боїшся лише.

Хто може визначення дати,
Що є таке – жіноче щастя?
Одна свободу хоче мати,
Самітність іншій – всі напасті.

Милуймося їхньою статтю, красою.
Нехай оминають їх втома та біль.
Не треба по долях жіночих – косою.
Самі вони щастя знаходять собі.

Кохаю

Люблю тебе життя я все,
І відчував – також любила.
Для віршів цих – душі пісень,
Ти – життєдайна творча сила.

У нас було складне життя:
Кар'єра, навчання і діти.
Хоч суєтне моє буття,
Кохаю – ніде правди діти.

Згадай: яка була пора!
Несла нас течія любові,
В душі був спів пташиних зграй,
Завжди – і лагідність у слові.

Тебе збентежити не хочу,
Можливо – ти вже не згадаєш,
Бо тисячами дні і ночі...
Проте любов мою ти маєш!

Щасливих двоє

Не має серце власного кохання,
Воно завжди шукає щирі душі.
Знайде – і щастя є сердець надбання,
Хоч ноша нелегка – один не зрушить.

Якщо вже є закохані обоє,
Летять назустріч – та у всій красі,
То світові дають щасливих двоє,
Що щасливішають навколо всі.

Так, поряд з люблячими всім стає світліше,
Хіба що заздрість це відчутти не дає.
Хто бачив їх у мить найщасливішу,
Той знає: з нами Бог, і щастя є.

Вічне кохання

Як ми щасливо, щиро кохались...
Почуття це забути не можу.
Зустрічались, а потім побрались.
Це забути не дай мені, Боже!

Якщо здатний в душі політати,
Як тоді, коли вперше любив,
Хочу ці почуття зберігати:
Це для мене земне диво з див.

Я щодня загляда в твої очі...
І чуття – наче вперше влюбився.
Не жіночий твій стан – як дівочий...
Все дивлюся. Ще не надивився.

Сварка

Душа – натягнута струна:
Ми знову посварились.
Причина незначна була,
Хвилина – й помирились.

Сам собі вже вирок я несучу:
Ну навіщо збурюю обох?
Неспроможність промовчати – сум,
У характері моєму є підвох.

Скільки сам наказував собі:
Не травлуй уже свою дружину!
Лагідна, не сипле сіль тобі,
Нащо нервів скручуєш пружину?

Вибачає – знає бо мене,
Адже стільки разом ми прожили...
В Бога я прошу тепер одне:
Без дрібних сварок щоб ми дожили.

Одинокі

Пожовтіло листя на фасадах,
Двері вже закрито на замки.
Гіркота – неначе дим із саду,
В холоднечі геть сумні думки.

Ти замріяна – очі великі й сумні,
Мовчки думаєш думу тяжку ти свою.
Твій тягар би на себе узяти мені,
Та не можу – даремно я поряд стою.

Взяти тугу твою я на себе не в змозі.
Так, думки у тебе – наче бджоли у рою.
Ти самотньо ідеш по ранковій дорозі,
Та в думках своїх досі я поруч з тобою.

Ось – з'явилися квіти уже весняні,
І в очах твоїх вогник з'явився.
Посміхаються квіти тобі у вікні,
Лише я чомусь з цим забарився...

Не сумуй, посміхайся! На те і весна.
Скрізь життя – у садах і на полі...
Я лишився один, ти лишилась одна –
Що ж, така вже тепер наша доля.

Ти – виняток чудовий

Закоханий у тебе, хоч скільки літ пройшло!
Ти – виняток чудовий: жива краса твоя.
В тобі також лишилось усе твоє добро.
Так, я не бездоганний, та й досі ти моя.

Ніколи я не мріяв про інших – хоч яких.
Тобою лише, люба, усе життя я жив.
Як в музиці Чайковський, ти – для чуттів моїх.
Дививсь на тебе, слухав, страждав я і любив.

Остання любов

Ранньою мені весною марилося,
Що тебе веселу бачу наяву,
Що летять десь лебеді під хмарами,
Гусочки собі скубуть траву...

Це було насправді, а не марилося –
Відчував твій стан й тебе, замріяну.
Сильно мріяв так, що все це сталося,
В нас серця втішалися подіями.

Вже посохла та трава зелена,
Приморозок вкрив її осінній,
І туман лежить, як ті пелени...
Та мій стан закоханий – незмінний.

Весна кохання

Люблю троянди, хоч вони колючі:
Вони весну в моєму серці будять.
І квіти весняні люблю пахучі,
Вони усі приносять щастя людям.

Люблю я першу зірку зустрічати
У затишку зеленому на ганку,
Коли щасливі від весни дівчата,
Співаючи, гуляють аж до ранку.

Любив тебе торкнутись на світанку,
Як розпочнеться сонячна година,
Все так чудово оживає з ранку,
І на душі тепліє без причини.

Як батько сина, я люблю тебе,
Про все це, люба, ти повинна знати.
Ти – чиста, наче небо голубе,
І хочу я про це всім розказати.

Суперники

Казали: «Він суперник твій!
Дивись, щоб шкоди не зробив!»
Колись він був товариш мій.
Чи винен він, що полюбив?

Через красу її та вроду
Не лише вдвох були закохані.
Коли вона ішла по воду,
На вулиці всі хлопці охали.

Тепер уже ми не суперники.
В нас сім'ї є, ми не в напрузі.
Вона – мені несе вареники.
А з ним – і дотепер ми друзі.

Коханню всі роки підвладні...

Немолоді теж мріють про побачення.
Ні? Перевір, як постарієш ти.
За пройдене життя вже ними сплачено
Здоров'ям, горем, сумом самоти...

Чому дивуєтесь, як сивочолі
Приходять на побачення у сквер?
Зігнуті спина, на руках мозолі,
Та серця спів у грудях не завмер.

Про зустріч сиві сивих дуже просять
Не за квартиру чи мішок речей...
Коли життя уже минає осінь,
Скарб – співрозмовник і вогонь очей.

Щастя на землі

Коли життя було на волосині,
Боліло серце, душу в грудях стисло,
У шепіт я вкладав останні сили:
«Пробач за біль, бо я це ненавмисно».

Просив я Бога: «Ти врятуй мене!»
Я знав, що можеш повз мене пройти.
Таких красунь не бачив я ніде,
Мені такої більше не знайти...

Я впевнений завжди був у собі,
Бо палко й щиро я тебе любив
І квіти дарував лише тобі,
Моєю бути я тебе просив.

Бог щастя дав – і ти моя дружина,
Подарувала двох дітей мені.
І почуття до тебе – як пружина,
В тобі для мене – щастя на землі.

Давнє кохання

Не довго був весняний сніг,
Вже дикі гуси повертались...
Березовий збирали сік,
Та в очі часто заглядали...

Ти посміхнулася мені –
Враз серце тьохнуло без болі,
Приємно стало, як у сні...
Подумав я – це наша доля.

Та сталося лиш те, що сталося:
Ми – друзі вірні залишились.
Про сік березовий згадалося,
Як з чоловіком розлучилась.

Тяжіння землі

У тебе як були б великі крила,
Мене також навчила б ти літати.
За сині хмари підняла б нас сила,
Щоби землі тяжіння подолати.

У небі значно більші відчуття,
А на землі лиш серцем я кохаю.
За хмарами відверті ти і я,
Там ревності, не заздрість – я це знаю.

То воля Божа – нам землі триматися.
Не забаганки це – закон життя.
Простіше на земних законах знатися,
Та у закоханих – небесні відчуття.

Квіти

Пишні квіти у парку на клумбі –
Не зрівняти дрібні польові.
Та хоч жителям міста ті любі,
Польові – розмовляють, живі.

Ті, що в полі й у місті – всі квіти
Щиро радість народжують в людях.
Як у батька усміхнені діти,
Почуття теплі й лагідні будять.

Як на то би була моя воля,
Заборону б увів квіти рвати.
Хай би квітли на клумбі і в полі,
Надавали всім силу кохати.

Ви даруйте сердець кольори –
Можна з квітами їх передати.
Якщо райдуга в серці горить,
То тебе будуть більше кохати.

Так заведено – квіти коханій.
Дарував – не відступиш назад.
Хто ж відхилить відверте зізнання,
Як навколо – квітковий парад?..

Шляхи серця

На тебе за роки не надивився,
І зараз серце б'ється, як в юнця.
На все життя твоїм я залишився,
Тобі я лише вірний до кінця.

Твою я душу добре відчуваю...
Ту, що моєму серцю рідна є і мила,
Що вірна, жадібності геть не знає,
Дає підтримку і дарує силу.

Самій в житті тобі пройти вдалося
Крізь вітер й сніг. Здолала ти негоду
І шлях знайшла. І визріло колосся –
Врожай збираємо вдвох на одну підводу.

Всім серцем все життя тебе люблю.
Ти ж голову мені чомусь морочиш:
Усю любов тобі що віддаю,
Віддати дітям дуже часто просиш.

Любов до тебе, любя, й до дітей
Все ж має різні виміри свої.
Люблю дітей – як людство Прометей,
Тебе ж кохаю я – як чоловік.

Спитаєш ти: а звідки в серці маю
Немолодому стільки я любові?
Сім'я міцна вогонь оцей тримає,
І щастя шлю усім по рідній крові.

Варіанти кохання

Кохання має варіантів сотні,
Це почуття так пам'ятно мені!
Комусь – політ, комусь – мов край безодні,
Комусь – роки, комусь – лиш кілька днів.

На все життя у пам'яті кохання!
Несу крізь темні ночі й світлі дні.
Чуття, що завжди кличе до єднання,
Це – щастя, що відкрилося мені.

Поруч – навік!

Я так пам'ятаю любов ту взаємну...
І ще пам'ятаю, як душу обпік.
Тоді я вражався терпінню твоєму,
Та все ж ти – моя, а я твій на весь вік.

Було і таке – що робити не знали,
Тоді я виходив неначе з руїн...
На час чи на довше мене вибачала.
Відтоді назавжди ти в серці моїм.

Між нами існує постійна дилема,
Яку ми вирішуємо рік у рік:
То разом усе – то все раптом окремо.
Та ми залишаємось поруч навік!

Неземне

Роки пройшли. Ще любиш ти мене?
Ночами іноді таке мені наснитися...
І не розкажеш... Наче неземне.
І це для мене навіть – таємниця.

Просила щастя у долонях принести.
Ти не бажала золота і срібла,
Лише любові – й трішечки краси.
Тобі було нічого більше не потрібно.

Хіба що в моєму потоці літ,
Де все таке звичайне і буденне,
Засуджуєш ти мій низький політ
Й пишаєшся у роздумах про мене?

Хвилини щастя

Годинника подарував –
Ти зрозуміла, в чому річ.
Сказав тобі, що покохав,
Була щаслива наша ніч.

Та ще були «дітьми малими»
При зустрічах, хоч їх чекали.
Як разом – швидко йшли хвилини,
Які ми серцем зігривали.

Щасливий рік

Запам'ятай бузок і цю миттєвість –
Йшла обертом від тебе голова,
Закохані ми – от і вся дієвість.
Пташки співали, наче шовк – трава.

Запам'ятай щасливий рік, ти зможеш.
Бо за десятки літ, а може й більше
Від втрати зойкнеш, та не допоможеш.
А пам'ять ще поверне наймиліше.

Ритми серця

На схилі літ чи можна ще любити,
Коли за обрій котиться життя?
Так, серце здатне – поки може жити
На сильні і величні почуття.

З роками ритм в такого серця інший –
Розмірніше він б'ється і поволі,
Де гаряче було, тепер тепліше.
Але кохання може дати доля.

Я б не порівнював серця
Старі і молоді за віком.
Не в віці справа. Почуття
З того – чи є ти чоловіком.

Ввімкнути молодість!

Мені здавалося – зі мною поряд ти,
Не дивлячись на те, що ти далеко.
Я досягнув хоча б на мить мети.
З душі ти відлетіла, як лелека.

Душею чую я твою стурбованість,
А зовні в тебе показова жалість.
То, чим була твоя закоханість,
Змінилося сьогодні на зухвалість.

Ми боїмося навіть наших поглядів,
Хоч розуміємо, що все уже пройшло.
Відверто, щиро я тому зрадив,
Що не зав'яз – все течією понесло...

Від дум важких не можу я заснути,
Коли в минуле пам'ять повертає.
Якщо б можливо молодість ввімкнути!
Але, щоб знати: там вже дечого немає...

Солодка мить

Без жінки я життя не уявляю,
Бо біля неї – в радощах земних.
Вона голубить, серцем зігриває.
Ну як чоловіки живуть без них?

Хто каже, що в житті кохання –
Солодкі, та короткі миті,
Тому любов – це полювання,
Мені ж без неї не прожити.

Як перший раз я закохався,
Їй ще сімнадцять не було.
В коханні я іще не знався –
Воно до шлюбу привело.

Я вдруге в неї закохався,
Коли вагітною була.
Любив шалено й не стидався –
Хотів, щоб вся земля гула!

У третій раз моя кохана
Дочку мені подарувала.
Була понад усе жадана,
А донця нас причарувала.

Було – синочок народився,
Було – як діти йшли до школи,
Як сивий волос появилася,
Так є в моїй щасливій долі.

Дві долі

Переконалий: важко у віці твоєму,
З цим ніколи вже не сперечаєшся ти.
Крокувати тепер – не складати поему,
Сили вже недостатньо сягати мети.

Із тобою на оплески ми не чекаємо –
Сцену молодості нам сьогодні закрито.
Та минулих літ злети з тобою згадаємо:
З нами все, що хороше було пережито.

Десь ідемо ми швидше, десь – трохи, поволі.
По дорозі йдемо – й де немає доріг.
Ми батькам нашим вдячні за дві наші долі.
Час іде... І земля колись піде з-під ніг.

Акції акації

Там, на березі Чорного моря
Квітне пишна духмяна акація:
Всім помітна на цьому просторі –
До кохання вона ілюстрація.

Скільки бачила ти на віку!
Поцілунки, кохання та зради.
Маєш функцію ти нелегку:
Навіваєш коханим поради.

Так, приймають несхожі тут рішення –
Як в житті себе далі поводити.
Ті – приходять, щоб тільки потішитись,
Ті – сім'ю вирішають заводити.

А в душі десь – і вдячність акації,
Що вона – добрий свідок у ділі.
Так проводить вона свої акції
Для кохання – усім зрозумілі.

Щаслива п'ятниця

До п'ятниці завжди рахую дні,
Живу немов минулим я життям.
В уяві – милі посмішки твої,
Я віддаюся теплим почуттям.

О, п'ятниця – це наш щасливий день:
Ти знову поруч, ідемо з тобою,
Пташки співають нам своїх пісень...
Щасливий я, що доля є такою.

Подих літа

Мене ти теплом напоїла –
Мені цей напій не забути.
Нема таких днів у неділі,
Щоб можна було це збагнути.

Кажу з вежі прожитих літ:
Тебе нема – то нема й світу.
Ти мій виднокруг, цілий світ,
Квітуча весна й тепле літо.

Знов чую бажання злетіти,
Це змолоду не забував.
Ти – бабиного подих літа,
Де пахощі визрілих трав.

Єдине, мене що врятує –
Любов, яку жоден не вкрав,
Душа, у моїй що ночує,
І чари, що вариш із трав.

Просвітління

Є мені молитися на кого,
І кому оповідання розказати.
Нам щасливіша тепер стає дорога,
І при зустрічі нам хочеться співати.

І натхнення раз у раз приходить,
І в душі я відчуваю щирість.
Просвітління спільне нас знаходить,
В серці – вдячність є за Божу милість.

Солдатські роки

Завжди нелегко пережити розставання.
На весь цей час в душі – велика мука.
Здається – можеш втратити кохання...
Не пожалітися – ні мамці, ані другу.

Та змушує життя нас розставатися.
Ти їдеш – для тебе закритий день.
Так навесні хотіли ви побратися –
Ласкавих слів наслухались й пісень...

Два роки відслужити так нелегко!
Гарнішою стаєш ти, розквітаєш...
Мені писали – прилітав лелека,
І гарного тепер ти сина маєш.

Так сталося. Нехай росте здоровий!
Я скоро повертаюсь в рідний край.
З роками став я трохи гоноровий.
Що ж, люба – хай щастить, і щастя май.

Я – такий

Прийми мене таким, яким я є...
Прийми мене нервовим і занудним,
Веселим просто – чи занадто мудрим...
Прийми мене, бо поки я ще є.

Роки тепер розбив я на хвилини,
Щоб довести собі й тобі:
Сім'я – це сплав міцний, не глина.
Це – радість й захист у біді.

В сім'ї всьому є час і термін –
І суму, й радощам без краю.
Задля сім'ї всі зміни – терни.
Прийми мене. Бо я – кохаю.

Барви природи

Троянда

Я бачив, як троянда розпускалася...
Ті враження несила описати.
Неначе світло й музика віталися
Зі мною, і хотілося співати.

Коли троянду бачу, як зривають,
Благати хочу – не губіть її!
Як пелюстки вуста до сонця відкривають,
Чуття з тобою єднаємо свої.

Приносять квіти чисту радість нам,
Щасливими стаємо в їх присутності.
Сприймайте їх в садочку чи з вікна,
Бо зрізані – життя втрачають в сутності.

Двір

Двір зелений наш – як оксамит,
На оборі все зроблено ладно.
Місце світле – сімейний наш скит,
Ззовні він виглядає принадою.

Радо двері відкрию я дню,
В руки гілочку візьму розквітлу.
У крові наче більше вогню
Через радість на тлі оксамиту.

Тут так солодко пахне троянда,
І роса діамантами сяє,
Заховалась у зелень веранда...
Місця кращого в світі немає.

Тополя

Стоїть собі тополя, і стан її стрункий
Усім навколо очі звеселяє,
Та всіх дратує пух її м'який –
Не тямлять, що тополя користь має.

В людей буває так, як у тополі –
В житті можливо все переосмислити,
Щоб зрозуміти повороти долі
І все стерпіти – далі вже не скиглити.

Тополя мріє, щоб рости роками,
А ми – щоб стати доброю людиною,
Щоб у душі тепло – неначе в храмі
Святковою осяяною дниною.

Квіти

На душі нам так добре й тепло,
Наче квітнуть нам соняхи в полі.
Враз у спогадах все ожило –
Пролітає усміхнена доля.

Раз у раз мене думка спіткала:
Чому дивимось рідко на квіти?
Чом коханій звітую так мало?
Чом не слухаємо заповітів?

Біля квітів життя не прожити.
Дарувати їх треба і в будні,
Та в душі зможеш щастя лишити,
Коли радість приносиш всім людям.

На волі

Там, де зростає кропива собача,
Ніхто чомусь ніколи не ходив.
Та заблукала там сусідська кляча,
А я знайшов – й побачив диво з див.

Сиділа сіра квочечка у травах,
А поруч – гуска вчила гусенят,
Курчаток метушня чинилась жвава,
Паслось подалі декілька ягнят.

Яке було це щастя для тваринок –
На волі жити, хоч і в кропиві!
Не з'їсть хазяїн... Приклад для людини:
На волі – навіть в кропиві усі живі.

Клен

Прокинувся, ожив мій клен старий.
Пустує песик поряд з ним маленький,
А чорнобривці – свідки його гри...
Дивлюсь – і в серці розквітає щось тепленьке.

І думаю, як добре я робив,
Що сів квіти і саджав я клени.
Багато років біля клену жив,
Тепер люблю тебе, мій давній друг зелений.

Стоїть мій красень у дворі посередині,
Увагу всіх завжди до себе привертає.
Він ловить вітер взимку, літом бавить тінню,
Те, що герой він двору – сам не знає.

Дощик

Хто бачив, як роса у полі плаче?
Чого так плаче? Чи причину має?
То дощичок затримується, значить,
І можемо лишитись без врожаю.

За три дні дощ нарешті пішов,
І в роси чергування скінчилось.
Так в ній спільника дощик знайшов,
Бо по черзі полям дають милість.

Вдячні всі і росі, і дощам,
Влітку дощика завжди чекають.
Всім деревам, полям і кущам
Без води порятунку немає.

Прилетіли голуби...

Прилетіли голуби
Та сіли на дроті –
Гарні самі по собі
В червоних чоботях.

Сіли біля голубів
Горобці рябенькі,
Почали веселий спів,
Що син ще маленький.

Люди-оси

У царстві бджіл посеред саду
Від вітру голубого
Раз впало гроно винограду,
Й ніхто не знав про нього.

Хоч бджілка-трудівниця знала,
Що виноград солодкий,
На квіточки собі лігала –
Чуже не впало в око.

Та тут оса примчала в сад –
Своїм колючим носом
Вже стала бити виноград,
Качати сік насосом...

До ос всі ставляться вороже,
Бо злі і злодії до того ж.
Є й люди – з ними дуже схожі:
Вони не оминуть чужого.

Весняний грім

Світило сонце – й грім гримів,
Та весело всі грали діти –
Не чули, що майдан тремтів,
Дерев під вітром гнулись віти.

Дивилось сонце із гори,
Був чутний грім тому, хто хоче.
Водою вмилися двори,
Трава – волосся мов дівоче.

Сильніше потім дощ пустився,
Дітей розвеселила злива.
А я стояв і все дивився
На дітлахів – в цю мить щасливий.

Та раптом грому навздогін
Собака гавкіт враз здійняв.
У вухах всіх – наче дзвін,
Дітей цей гавкіт налякав.

Тож грім промовив дітлахам:
«Гриміти більше я не буду.
Гуляйте! Я гуляю й сам
І всім вам радий, добрі люди».

Випадкова зустріч

Прийшла весна зелена,
Старий двір гомонить –
Пташки щебечуть з клена,
Травневий жук гудить.

Сорока-білобока
Сидить в дворі сама
Без пари – одинока,
Гнізда іще нема.

Тут прилетів сородич
З сусідньої посадки
І сів із нею поруч...
Ой, будуть в них нащадки!

Тепер у лісосмузі
Гніздо собі зробили.
Свої у них є друзі
І згадка – як зустрілись...

Слід на землі

З Тилігулу відлітають журавлі,
Коли перші холоди настануть...
Все життя пройшло на цій землі.
В доброму завжди тут настрої стані.

Тут земля, де залишив я слід,
Тут багато друзів залишилось.
Разом ми здолали купу бід,
На добро свої поклали сили.

Я не звикну до міської зелені,
Там не закурличуть журавлята.
Метушня – чуття неначе змелені,
І земля чужа – не рідна мати.

Отаке мені вже щастя випало:
Виїжджати й знову повертатись.
Де б не був, а в серці – наче в дзеркалі,
Березівщина і рідна хата.

Квіткові барви

Я чув, як чорнобривці шепотіли,
Тяглись майори струнко, що є сили,
Ромашки поруч пісеньку співали –
Всі потім гопака затанцювали.

Стояв у стороні стрункий будяк,
Побачив це – і теж пішов в гопак.
Томати на городі і петрушка
Пішли в танок, співаючи частушки.

Троянда пишна з товариством зналася,
У танці у майора закохалася...
Ці танці – аж до темної години,
І радість через них іде в родини.

Барвиста клумба із веселих квітів,
Як свято – всім допомагає жити.
На неї погляд настрій піднімає,
Вона газдиню повсякчас вітає.

Сумна осінь

Вечоріє... В листі павутиння...
Парк в Аркадії у тиші потонув...
Лагідно прийшла пора осіння,
Пляж, алея зібрані до сну.

А відпочиваючим – ще втіха:
Гарне море і тепло від кави,
Шахи біля грецького горіха,
Дітям каруселі і забави...

Вже у селах не прядуть, не шують,
Сум селян – осіння самота...
Хатні справи, двір... Вони не ниють,
Та до влади більше все питань.

«Винен хто у всьому? Ми ж не крайні.
В нашій праці потом все омите.
Ми не винні, що пусті вже стайні...»
Це було так важко уявити...

Носії весни

Вересень. Ластівки геть летять з міста.
Це не тому, що у місті їм тісно.
Просто летять вони в теплі країни –
Це привітання живе з України.

Влітку багато пташки справ робили –
Вивели діток, літати навчили.
Вони для міста і мешканці, й гості,
Щастя приносять багатоголосне.

Ластівка диво весною будує –
Як архітектор, будівлю малює.
Буде палац діточкам-ластів'ятам.
Дім, де гніздо – має щастя багато.

Сільський ранок

Черета селом собі крокує –
Наче у столиці на параді.
Сонце коло в обрії малює,
Пташечки співають – ранку раді.

Гуси – на травичці за ставком,
На траві роса – немов коралі,
Зайчик крізь росу пробіг лужком,
Світ всміхається гостям звичайно раннім.

У селі уранці відчуваєш
Музику – живісіньку симфонію.
І душею тут відпочиваєш
Із природою в такій гармонії.

Як не було б важко на душі,
Ранок у селі усе це згладить.
Світ пробачить, навіть як згрішив,
Далі як – природа теж порадить.

Казковий ліс

У Березівському відпочивав я лісі –
Від щастя негаразди всі забув...
В лісах я був при виконанні місій,
Але такого більше не відчув.

Ліпили в лісі баби снігові
Та бігали по кручам карколомним.
Фазани там, синиченьки живі,
Лисиці, що без нір – немов бездомні.

У плавнях Тилігулу тихі пляжі...
Букет засохлих квітів із долини...
Душі моїй казки усе це каже,
Як обіпруть об стовбур деревини...

Крила ластівки

Боже, яка же краса у гніздечку!
Ластівочки там чекають на маму...
В місті й думки про таке недоречні –
Клопоти там – кругова панорама.

Дивишся тут – як на це надивитись?
В ластівки чорне і біле перо,
Кілька діток – нема часу лінитись,
Хоч від напруги тремтить вже крило.

Сонечко сіло – у сон занурились,
Сплять разом всі безтурботно при мамі.
Хай відпочинуть у ластівки крила...
Чиста картина – як ноти у гамі.

Метелик

Горобчик – у бузок,
Метелика побачив.
Він поміж галузок
На полюванні наче.

Ще шпак злетів з акації,
Але спіймать не зміг:
Метелику ці акції
Ніяк – сховатись встиг.

Пив сік метелик з квіточки –
Занурився в травичку.
На простір кличе літечко,
Та знав пташині звички.

Від пташки заховався
Метелик гарний – й радий.
Та у сачок попався,
Тепер – між експонатів.

Рідний куточок

Я милуюся Тилігульськими плесами.
Очерет тут зелений навколо росте.
І кружляють думки, крутяться – мов колесами,
Краще опери все задушевно просте.

Відпочинок найкращий мені на природі,
Відчуваю куточка землі колорит...
Навіть в парку міському, коли там з нагоди,
Спів лиману, і лісу, і лугу дзвенить.

Добрий ранок

Трава зеленіє,
Сонечко блищить.
Біль моя німіє
В цю ранкову мить.

Гарно так на світі з ранку!
Треба вже вставати.
На красу дивлюся з ганку,
Щоб запам'ятати.

Біль моя тупіє
Вранішнього часу,
Серце розуміє
Мої «викрутаси».

Зле кінець знайшло
У моєму сні.
Сонечко зійшло –
Добре всім й мені.

Дощ

Годину під рясним дощем стою –
Радію: добрі будуть врожаї.
Солодко щемить душу це мою,
Думки тепліють лагідні мої.

Немов в дитинстві знов біжу босоніж,
Підстрибуючи, мокрою стернею,
А теплий вітер хмари далі гонить
Над головою без турбот моєю...

Дощ перестав, як і почавсь – раптово.
Я радість тих хвилин не міг збагнути,
Але той стан дитячий був чудовий.
Миттєвість цю я мрію не забути.

Цикли життя

Водичка потепліла,
І сонечко зійшло.
Біль, що мене вхопила,
Поменшує вже зло.

Ось – листя опадає,
Бо, мабуть, цьому час.
Ніхто не заважає
Тому, що йде без нас.

Так у житті циклічно
Існує все живе.
Спадає листя звично,
І біль також пройде...

Розмови природи

Чи вірите? Дерева розмовляють.
Каштанів чую, лип весь час розмови.
Ще з пташками вони пісні співають.
Не чуємо, бо різні наші мови.

Ходити краще в парки чи до лісу,
Ніж слухати промови несміливі.
Природа зніме із очей завісу,
Вона – постійна, люди – геть мінливі.

Призначення

«Що краще – пагорбок чи яр?» –
Питає вчительку школяр.
«Ще й як за всякої пори
Корисні пагорби й яри!»

«Де ж користь? Там незручно жити,
Немає там пшениці й жита».
«В тім користь є, – відповідає, –
Що все в природі місце має.

Як рівно все – поля, ліси,
В природі менше би краси.
Без пагорбів і без ярів
Поменшало б і врожаїв.

Все має місце на землі
Й корисне від початку літ.
Є люди, на яри що схожі
Чи пагорб нагадають, може.

Без цих людей посеред нас
Життєвий вогник може б згас.
Призначення все в світі має
І роль свою в природі грає.

У світі, друзі мої милі,
Все робить дії зрозумілі.
У цьому – зміст життя земного,
Й нічого тут нема нового.

Степовий рай

Пасли з братом вівці – пам'ятаю,
Аж до Сербки з ними ми дійшли.
Степ мені тоді вважався раєм:
Квіти навкруги, поля краси.

Вітерець легенький дув всю днину,
Сонце землю щедро зігрівало,
Прилипали сорочки на спинах...
Пам'ять це на все життя ввібрала.

Випас цей овечої отари
Став уроком на життя усе.
Якщо вітер дме, і сонце палить,
Цьому ти радій – й роби своє.

Гомоніло каміння...

Чув я, як розмовляє каміння,
Кожний раз з нього лине розмова.
Бачив в нім історичне терпіння,
Відчував, яка сильна промова.

В Довбуша ось каміння живе –
Має спогади теплі героя.
Із минулого до нас пливе
Шана й вдячність йому всенародна.

Ось граніт постаменту Шевченка –
Він розумний, стійкий і величний:
Віддзеркалює постать поета
Й просить волі землі українській.

А одеський у нас ракушняк
Зберігає живе тепло міста.
З нього чую я польку й гопак,
І сіртакі, й заспіви російські.

Є при цьому коштовне каміння,
Що не здатне на велич у розсудах,
Все – про гроші, моральне падіння;
Розум – як в одноразовім посуді.

Чи потрібна тиша?

Жовте листя – осені прикмета...
Почалась підписка на газети.
Тепле літо, де ти нині? Де ти?
Знаю – моя осінь подає карету...

Так в житті не надто загадково –
Зиму зустрічаєм поступово.
І дарма колись ламав підкови:
Осінь із зимою завжди в змові.

Задають питання найдурніше:
«Що, працюєш? Йди уже скоріше...»
Думаю: чи вже потрібна тиша?
В тиші зручно так писати вірші...

Диво

Прожив багато й менше вже дивуюсь,
Що квітка розпускається й цвіте.
Лиш посміхаюсь, нею я милуюсь –
Дарунок не затьмарить прожите.

Не раз я бачив і дива житейські,
Бо літ багато мав в житті на те.
Дива людина кожна має в серці:
Торкнись її добром – і раптом зацвіте.

Якщо на дворі навіть пізня осінь,
У душах є завжди квітковий рай.
Вони чуття різноманітні носять.
Яке збудити хочеш – обирай!

Осінь

На подвір'ї сільському моїм
До землі листя-вуха припали,
Наче чують вони солов'їв,
Хоч вологі дні, зимні* настали.

Углядів я це і зрозумів
Листя цього осіннього силу.
Через це я, можливо, зумів
Зустрічати із радістю зиму.

Листя осені шар на землі,
Наче сиве волосся – годинник є долі.
Відчуваєш часи, що пройшли,
Та життя відступає поволі.

---

*Холодні.

Море

Коли море розмовляє, я мовчу,
Не кажу про радість чи про горе.
І тебе завжди також прошу –
Слухай, коли розмовляє море.

Люди є в Аркадії – чи пусто,
Морю дай співати ті пісні,
Від яких в душі емоцій густо,
Хоч співа і весело, і ні.

Слухати морські пісні – це щастя,
Й спів у відповідь наповнює всі груди.
Біля моря серце просто навстіж!
Вчитесь голос моря чути, люди!

Дощі натхнення

За сільським вікном – косяки дощів,
Блискавки та грім за моїм вікном.
Все змішалось у моїй душі –
Радість, біль, любов сплетені зі злом.

Радість жменями подарую внукам,
Біль свою вкладу у рядки-пісні.
Пересуди терпіти – то запурука,
Злість лишиться в мені на всі дні.

Так осінні дощі, зимові і літні
Дають поштовх мені для самопізнань.
Чимсь для мене вони – як жінки вагітні,
І радію, що скоро побільшає мам.

Хандра

Наче впала біла занавіска
Із куща бузку, що кличе в сад.
В серце раптом прилетіла звістка:
Навкруги дивись – яка краса!

З усмішкою малинове сонце
Обрію вже встигло доторкнутись.
Сонцю усміхнулося віконце,
Де коту приємно потягнутись.

Посміхнувсь я сонцю, що вже низько,
І пішла хандра від мене сіра...
Так, якби не впала занавіска,
Не з'явилися б бажання й віра.

Рідним, друзям і колегам

Татові

Тату, навчи ти мене вже косити,
Також крутити навчи повересло!
Має синочок в мене народитись,
Хочу йому передати ремесла.

Батьку, навчи – як людьми керувати.
Кажеш, від Бога це тільки дається
Й сину не можна оце передати?
Та хоч потроху усе пізнається.

Батьку, нема тебе. Вже спочиваєш.
Лише у снах радиш щось за потреби.
Але все бачиш, про мене все знаєш.
Вибач за те, що не все взяв у тебе.

Матусині стежки

Стоїть криниця на краю села,
Там череда спокійно воду п'є...
Мене хвиляста стежка привела,
Там пригадав дитинство я моє...

Тепер вода тече по трубах,
І череда тепер маленька.
Але стежина – моя люба,
Мене водила нею ненька.

Я бачу знову наш чагарник,
Стару самотню абрикосу.
І крик в душі, немов від рани:
Вертає пам'ять маму босу.

Чому цей крик в моїй душі?
Чи за дитинством ностальгія?
Це просто пам'яті вірші
Про маму, що в роботі й мріях.

Мати

Ні книга, сусідка чи вчитель,
Ні друзі, їх скільки б не мали,
Ні – вам не замінить мислитель
Єдину, якій ім'я – Мати.

Ніхто в житті не здатен нам
Відкрити світ – гармоній гаму,
Як це зробила нам вона –
Єдина найдобріша мама.

Божий захист

Найважче в людському житті –
Коли батьки ховають сина.
Трагедія страшна в сім'ї –
Улюбленої смерті дитини.

Бог, кажуть, кращих забирає,
Що не грішать, яких всі люблять.
Хіба отак Він захищає
Таких від зла, що роблять люди?

Ця думка для батьків є втішна,
Та втіхи не знайти без сина!
Все ж сподіваються: так вийшло –
Пішла спочити в рай дитина.

---

*Присвячую сестрі Ірині.

Мій племінник, Олександр Клець, загинув при виконанні обов'язків курсанта десантних військ.

Сестрі Любі

Ось – це я із сестрою на фото стою:
На зеленому фоні – кумедненька лялька,
З кирзи чоботи, а на обличчі є крапка,
Проте ми посміхаємось, наче в раю.

Проминули роки, і я зараз радію,
Що знайшлося це фото, де лялька і крапка.
А вела доля нас – невидимка та шапка,
Що сховала шляхи: той шукає, хто вміє.

Відчуваю у тому я суть таємничу,
Що не сходить та посмішка давня з обличчя.
Весь свій вік сестрі Любі я посмішки зичу,
Та було в житті різне. А пам'ять все кличе.

Незнана сестра

Були в нас різні мами,
Про це ми дещо знали.
Минали дні за днями,
Близькими сім'ї стали.

Пережили чимало:
У кожного є доля.
Як разом зустрічались,
Чуттям давали волю.

Чудні є розвороти,
Та сім'ї з нами всюди.
Оце сестра – й навпроти,
Й обидві – добрі люди.

Вже сивина на скронях...
У гості завітали –
Зігріла, як в долонях,
З цілунками розстались...

Зустріч

У містечку – не в місті...
Є щось польське у жилах...
Люди поряд, не в лісі,
Та самотня прожила.

Щоб гора із горою
Зустрічались – не бути!
Та зустрівся з сестрою.
Це не можна забути.

Ну кого винить зараз,
Що раніше не стрілися?
Не вчиняли ми галасу,
Та все ж – порозумілися.

Спогади про батька

Було: в вишневому саду
Мій батько самогон жене...
Під вишню сяду, як прийду –
Частує чарочкой мене.

Була закускою нам вишня,
За стіл нам був великий ящик.
Він відчував – який смак вийшов,
І скільки випить – був покажчик.

Я пережив багато, та завжди
Не забуваю теплі ті хвилини.
Так, це вже не повернеться – не жди.
Та подумки у той садочок лину.

Бабці

Сильніше я відчув, що є душа
І лагідна, і сповнена життя.
Шлях нелегкий зі мною ти пройшла,
Ми разом вистраждали це моє буття.

Щасливий я усім, тепер що маю –
Роботою, здоров'ям і сім'єю,
Що друзі поруч і допомагають,
Все це прийшло з підтримкою твоєю.

Завжди мені ласкаво догоджала,
Коли і знав – без цього обійдуся.
І як дитину ти мене сприймала.
Я все життя люблю тебе, бабуся.

Відсотки життя

У житті відсотками не варто
Міряти усе, що відбувається.
І з дружиною рівняти марно
Тих, що спокусити намагаються.

Якщо вже вдаватись до вимірювання,
Дев'яносто в людях з ста – вода,
Музика настільки ж – випромінювання,
Правди сто відсотків – вищий стан.

А «відсотків дев'яносто музики*»,
Навіть якщо є одна біда».
Шлюбними на сто відсотків узами
З'єднані, дружино дорога.

---

*Рядок А. Вознесенського

Поетичний подарунок

Мені подарували книжку*,
Коли був мій кар'єрний злет.
Було мені це дивовижно,
Що Овчаренко – наш поет.

З подякою узяв я книжку,
Відкрив – був дуже вражений
І передмовой Овчаренка,
І тим, що був тираж малий.

Дарунків в ювілей багато,
Та щирості не в кожному стане.
Він – з книжкою серед завятих:
«Гармонія гряде». Ніточко Івану.

Ця книга й зараз в мене є.
Хтось, може, не назве шедевром,
Відкрию – за душу бере,
Писав він «березівським нервом».

---

*Присвячую Михайлу Полікарповичу Овчаренку, начальнику Березівського районного дорожнього управління, поету.

Дует письмових пристрастей

Вели мене по творчому путі –
Вони гармоній вчителі для мене.
Щасливий, що зустрілись у житті.
Без них я б не писав – це достеменно.

Олена Корецька та Йосип Бурчо –
Дві протилежні по натурі особистості.
Та в творчості для мене суть одно –
Дует життя моїх письмових пристрастей.

Колишній друг

Зі мною щось недобре відбувається:
Товариш до мене не ходить.
Чому мені він не зізнається,
Що інших друзів десь знаходить?

Не з тими він товаришами,
Які були йому під стать.
І кішка не пройшла між нами,
Що вийшло – я не можу знать.

Свідомо друзів ти не обираєш,
Як задушевні – то лишаються в житті.
Проходить певний час, і ти не знаєш,
Що заздрість мовчки їсть стосунки ті.

Чому ти заздриш, мій колишній друже?
Ти ж бачив, як ішло моє становлення.
Тебе хотів я бачить, вірив дуже,
Ти ж все робив, неначе на замовлення.

В моїм житті нові з'явилися друзі,
З якими всім ділився на путі.
Із ними я не чув себе в напрузі,
Був радий, що вони були в житті.

Вчителю

Для мене вчитель – то святе,
У порівнянні – як священик.
В дорозі хто забув про те,
Той – як без начинки вареник.

Він – як і я: колишній учень,
Навчатись у цей світ з'явився,
Та він не чує біль пекучий,
Що в злиднях вчитель опинився.

Дай, Боже, щоб серця сприйняли
Все те, чому навчали нас,
Щоб шану вчителі знов мали
За подвиг – випустити клас.

Навчання

Я так люблю навчатися завжди,
Та не терплю, як зверхньо хтось повчає.
Це щастя, якщо можеш сам рости.
Пихатих вчителів не помічаю.

В житті й навчанні був я учнем чесним,
На зайве не чекав від вчителів,
Завдячував усім знанням почесним,
Робив – як думав, а ще – як умів.

Своїх дітей й онуків теж навчав
Завжди тим бути вдячними, хто вчить,
Просив відкрити душу почуттям:
Так птах пізнання швидше прилетить.

Спасибі, вчителі ви наші милі,
За те, що нас навчали, як уміли.
Бешкетували ми – ви все терпіли.
З роками вашу мудрість зрозуміли.

Сільська інтелігенція

Лагідний погляд шкільних вчительок,
Перепис творів значних, малювання,
«Каменяра» ще виразне читання –
Так пам'ятаю я мовний урок.

Наших сільських ще пісень переспіви
Від усієї душі, та невмілі...
У Березівці сільські водевілі...
Згадую – сльози на віях тремтливі.

Вчительки – інтелігентні землячки!
Коли до вас на спочинок прийдеш,
Спогади в серці – це не забереш.
Шаною вам лише можу віддячить.

Односельцю

Поспішаєш додому – туди, де поля,
Де посіви пшениць навкруги неозорі,
Де відчуєш: тобі посміхнулась рілля,
Де милують твій погляд прекрасні простори.

В лісосмугах співають тобі солов'ї,
Там знайомі і друзі на тебе чекають.
Приведеш ти до ладу там думи свої,
І дерева привітно тобі закивають.

Підеш ти у селі до криниці по воду,
На відрі краплі будуть, неначе коралі.
Знов відчуєш сільську невмираючу вроду
І збагнеш значно краще селянські моралі.

Тож пішли – обійдемо всі рідні місця,
Де від посмішок стане на серці тепліше.
В унісон в односельців співають серця,
Виростають там крила, стає там вільніше.

Коли час тебе в місто до справ повертає,
Залюбки я до тебе у гості прийду
І відчую – село мене знову гукає,
Як розкажеш про листя, що там у саду.

Михайлу Макаровичу*

Коли піду я сам, мене не забувай!
Свідомий вибір мій – і прошу не зітхати,
А добрі справи наші прошу пам'ятати.
Робота добре йшла – це не пусті слова.

Як чесно працювали, ти не забувай.
В обох для нас були образи й зради,
Та більше доброго було, й були ми раді.
Усе минулося. Ти душу не карай.

Я йду, та розпач в душу не пускай.
За віком вже і не злітати, й не співати,
Та чоловічу дружбу й справу не зламати.
Тебе я не забуду – й ти не забувай.

Слова мої – не є порожні звуки.
Щоб встояв ритм робочої краси,
З тобою завжди мали чисті руки
І марно не давали голоси!

---

*Заступник директора ДАОО

Команда

Завжди в житті своєю йшов ходою,
Не переймався посадою й грішми.
І не давав крутити я собою,
Знав – чого хочу, і куди іти.

Тому, як почали на мене тиснути
Червоні чи всілякі демократи,
То рак скоріше на горі міг свиснути,
Аніж вони могли мене зламати.

З ким працював колись я у команді,
Завжди якимось знаходив спільну мову.
Це – друзі. Йї досі спілкуватись раді.
З них вдячний кожному без довгої промови.

В команді найцінніше було те,
Що править совість і порядність світом,
Відношення між нами золоте,
А не звання, посади й заробітки.

Втрачена свобода

«О, ластівки, чому вас Маринове кличе?
Адже в селі така бездошова погода!»
«Ми не добра шукаймо, чоловіче.
Тут є для нас біля людей свобода».

«О, земляки мої, а вас що привело
В село, де важко змінювать природу?»
«Ми заслані не в благо, а во зло:
В нас Сталін нашу відібрав свободу!»

Другу

Яке щастя, коли є з ким розмовляти,
Розказати і про радість, і про горе,
Коли щиро може твій слухач сприйняти
Все, що вільно ти йому говориш.

Відчуваю я тепер нестачу друга,
Із яким колись міг голосно мовчати.
Поряд з ним минали стреси і напруга;
Просто щастя, як приходив він до хати.

Доки друг живий, не маєш гадки,
Як потрібен в метушні буття...
Добре, коли Бог йому в нащадки
Дав таких, як друг був за життя.

Заслужені стосунки

Я так любив свого коня!
Увесь був «в яблуках» і білий,
Ще й лагідний, як кошеня,
Йому було все зрозуміло.

Чекав на мене із цукерками,
І хвіст, і гриву розпустив –
Неначе він перед люстерками
Красу навів. Й мене любив.

Як можна забувати друга –
Людину чи свого коня?
Хтось каже – пам'яті напруга,
Ще й зайва... Ні, це маячня!

Рідні-чужі

Це страшно – рідні враз стають чужими,
І відчуття – неначе світ змінився.
Неначе чорна хмара є над ними,
Всі молитви – сім'ї стан щоб лишився.

З сімей усіх жодна на іншу не схожа.
Коли пробіжить поміж родичів кішка,
Від сварок утриматись більшість не може,
Є мало таких, що тримаються трішки.

При цьому сім'я – це фундамент держави,
Сім'я – перед Богом один колектив.
В сім'ї разом всі винуваті і праві.
В міцній – нема місця для чорних котів.

Коли рідня воює між собою,
За всю родину біль стискає душу.
Не хочу я втручатися до бою,
Та теж сваритися із ними мушу.

Я хочу в повний голос закричати:
«О, люди, зупиніться на хвилину!
Ми бачимося всі лише на свято.
Пробачте всіх – і не чорніть родину!»

Прощення

Скажи мені, що ти не все сказала,
Що слів не вистачає задля сповіді,
Що у житті є те, що ти не знала –
Це зникло ранком весняним у поводі.

Я зрозумію, бо таке життя:
Все знати просто неможливо.
Назад минулому немає вороття,
Тому й прекрасним є життєве диво.

Якщо були якісь гріхи людські –
Без них немає жодної людини.
Ворота справедливості вузькі.
Прощати маємо близьким ми щогодини.

Коник

Возив я діжки із водою,
Бастарками ще збіжжя з ниви.
Колеса нили під вагою
У такт до жайворонка співу.

Мій коник біг, та не швиденько –
Боявся він розлити воду,
Хоча чекали нас одненьких
З водою за всякої погоди.

І брав я із кишені цукор –
Давав гостинець я Гнідому:
Іржав веселий – наче в рупор,
Ішов він радісно додому.

Часи з Гнідком на спілкування
У пам'яті не заховались.
Коневі був я – наче няня,
А в ньому вдячність відчувалась.

Землякам

Той, хто не поважає земляків,
Цурається своїх близьких і рідних,
Забув, хто у цей світ його привів,
Повинен нести кару, як негідник.

Такий тип пнеться завжди на верхи
Й вважає: земляки його бруднять.
Соромиться простих їх він, сільських,
Та думає: «Непереможний я!»

Таких багато бачив я в житті –
Пухнастих, білих маминих синків.
Не слухали своїх, бо ті прості,
Тому і залишилися ніким.

Спогади

Завжди матуся рідна вчила нас
Поводитися чемно у селі,
Із шаною до вчителів іти у клас,
Вклонятися і людям, і землі.

Щоразу, коли деревце саджу,
У спогади пірнаю весняні
І думаю – що внукам я скажу
І дітям, і дружиноньці своїй.

В садибі цій дитинство йшло моє,
У рідному було так добре домі...
Я надсилаю серденько своє
У юність, де дороги невідомі...

Пора у місто... На город зайду.
З дружиною постоїмо там мовчки...
А до Одеси дітям я візьму
Тих спогадів із Маринова кошик.

Ветеранам

Знов ветеранів в травні лиш згадають...
Народна шана ж має вічно жити!
Їх влада поганя скоріш до раю,
Щоб геть мораль – і пенсій не платити.

Продукти й квіти – просто показуха,
Щоби прихильність віднайти до себе.
Хто з них при цьому ветеранів слухав?
Піару справжній пам'яті не треба.

Шановне те воєнне покоління!
Народ вас любить щиро і відверто.
А владні трюки – непорозуміння,
Яке повторюють щороку вперто.

Хто там не припиняє вирішати:
Чи день цей святкувати, чи не треба?
День Перемоги є! Це треба знати!
Його земля святкує, люди й небо.

Як до героїв втратимо повагу,
То нам тоді пробачення не буде.
І втамувати людяності спрагу
У ветеранів – ми повинні, люди.

«Потоплене» горе

Товариш мій втрачає маму...
Йому це важко зрозуміти.
Вона – життя для нього саме,
Всього змогла його навчити.

Сестер, братів нема й дружини.
Було б хоч тридцять – мав ще б жінку.
А так – він сам з цієї днини,
Такі колись тяглись до шинку.

Хоч сорок – інша б ще розмова:
Такий крізь горе шлях ще має,
А так – не буде з ним нікого...
Сидить Михайло – випиває...

Рятівники

Рясний в сільській моїй обори дощ...
Там пес і кіт, і троє гусеняток.
То треба їхати – зробити з сіна коц*,
Щоб грілись чотирнадцять їхніх лапок.

З платформи я й онуки-малюки
Спішимо рятувати наших звірів.
Малі під дощ зі мною залюбки –
Із рибкой, ковбасой – бо пес їм вірив.

Коли гостей побачив песик Барсик,
Почав і танцювати, й гучно вити,
До рибки в кошик кіт – не гаяв часу.
Так весело! Сміялись я і діти.

От лише гуси й гусенята
Танок водили по калюжам –
Не можна їх було впізнати.
Та веселились всі ми дуже.

---

*Коц – ковдра.

Господарі двору

Звичайно, наш старенький пес вухатий
Й плямистий хитруватий кіт Васько
Могли би поміж себе розказати,
Хто м'ясо з'їв, й хто випив молоко.

Коли собі господар воду носить,
А господиня варить ситний борщ,
Пес кістку, ну а кіт сметани просять –
Виконують команди «киць» й «апорт».

Пес із котом на людях не є друзі
І роблять вигляд: вороги вони.
Але коли дають їм по заслuzі,
Стають обидва в позу «для війни».

Без пса й ката сільський не може двір,
Без них пригод й веселощів немає.
І жити там не може птах чи звір,
Який пса і ката не поважає.

Кіт

Вечір – і скажений вітер,
Дощ – і темрява у очі.
Та в kota розкішний светр,
Так шкребе – не маю мочі.

Йду до нього. Час дивитись
Одне одному у вічі.
Пізнає та йде миритись –
В душах запалили свічі.

Він впізнав мене, злодюга.
Ми – товариші із ним.
Ластитись почав до друга,
Обіцяє кішку-прим!

Можу що? Допомогти.
Відчиняю двері в світ.
Кіт боїться доброти,
Знову йде туди, де лід.

Рідний край

Березівщина

Хвилями ходить колосся у полі,
Тонуть у квітах духмяних сади,
Та шурхотить очерет в Тилігулі...
Де іще край такий можна знайти?

Край Березівський багатий і щирий,
Душі відкриті у наших людей.
Всі доброзичливі повною мірою,
Радо завжди зустрічають гостей.

На полях тут дуже гарно родить,
А борщ такий, що бачиш уві сні.
З Балайчука смачну і добру воду
В Одесі п'ють – і навіть у Рені.

Чудові «Жовтнівські» насправді наші вина,
У «Барсі» – найсмачніші пиріжки.
Це, мабуть, знає ціла Україна,
Тому до нас всі їдуть залюбки.

Посмітного пишаємося краєм,
В краю Ведути добре стрінуть вас.
Ці прізвища геройські добре знають
Росія, Україна і Кавказ.

І той, хто Березівку раз навідав,
Приїхати сюди захоче знов.
Що ж, Григораш* зустріне вас привітно:
Тепло тут, щирість в душах і любов.

---

*Міський голова

Моє місто

Моя ти рідна Березівка,
Пройшли найкращі тут роки.
Завжди ти – наче гарна дівка:
Все квітнеш й полониш думки.

Двома славетна іменами
Героїв – ще й подвійних – Праці:
Посмітному й Ведуті слава,
Війни Героїв п'ять в відзнаці.

Де козаки ходили на побачення,
З'явилась тракторна найперша станція.
Бригада з Раухівки спецпризначення –
Плюс березівська спеціалізація...

Валки ти чумаків ще пам'ятаєш,
Які до Криму їздили за сіллю.
Підпільників ти поіменно знаєш,
Що в спогадах у земляків із біллю.

Ще – славних тих керівників району:
Синицю, Кірика й Могилюка.
Місцину кожен з них покрацував знайому,
Це залишилось людям на віка.

А лікарі гуманні Березівщини –
Березіна, Ткаченко, Павлов, Кудін...
Їх досвід молодими добре вивчено,
За зроблене завжди їм вдячні люди.

А вчителі – освічення краса...
Фурсенко, Грибонос, Микола Дука,
Лупанова, Шевченко, Бересан,
Ще Проніна і Вайнер – цвіт науки!

Живи ти, Березівський мій район!
Щасливі будуть хай березівчани!
Здоров'я зичу й щастя на мільйон,
Щоби майбутнє радо зустрічали.

Рідному краю

Мене завжди чекали там сестра моя і мати,
Багато квітів там і білі спориші...
Як Березівщину я можу не кохати?
Адже крик радості там рветься із душі.

Там на старих та милих серцю хатах плями,
Хвилясті стежки, Тилігулу береги...
Туди я їду так, як їхав я до мами.
Селяни, ви мені довіку дорогі.

Село

Моє село у мріях, наяву..
Мені з тобою по-різному бувало,
Та все одно з тобою в душі живу,
Хоча спілкуємось з тобою мало.

Мені тут милі кожне дерево чи камінь!
Завжди мою ти душу зігрівало.
Багато що змінилося з роками,
Та вдячний, що мене не забувало.

Чорногірка

Я знов в Чорногірці, де маки – без краю,
Де був головою, де дружні були.
Земля нам давала тут щедрі врожаї,
І всі наші справи угору тут йшли.

Так сталося: доля й кар'єра моя
В районі призначили головувати.
І молодість тут залишив тоді я –
З теплом буду все це завжди пам'ятати.

Ляга сивина, як туман на ріллі,
Проте думки світлі, як зорі на небі.
Зійшлись на весілля – на згадку тих літ,
З яких Чорногірка для мене – потреба...

Однокласники

В селі цвіли акації веселі,
І ми раділи, як маленькі діти.
А після школи – начебто в пустелі
Всі негаразди мусили терпіти.

Вже сорок із тих пір пройшло років,
І ми тепер вже всі сивоволосі.
Та чую однокласників я спів –
Простий, веселий, багатоголосний.

Дитинство

Малим я біг отут босоніж
До абрикосового сонця,
Яке землі і неба проміж...
Сестра стрічала схід з віконця...

Тепер стежина заросла,
Дитинство геть моє забула.
Сестра уже не молода,
Та в серці – що в дитинстві чули.

Там – єдність помислів дитячих
Сусідських хлопців і дівчаток,
Пісень і пустощів тих наших,
Політ душі – життя початок.

Й тепер перед світанком раннім,
Коли роса іще бринить,
Я знов дитя – на мить принаймні,
В дитинство знов душа летить.

Вареники

Багато дечого втрачає
Той, хто вареників не знає.
Давно в селі у нас ведеться,
Хоча непросто там живеться –
Селян там зовсім не балують:
Для них сметану не готують.
Газдиня кожна добре знає:
Як вона лея, ще й дримає,
Вареників не може бути,
І час сім'ї про них забути.
А найсмачніше в цілім світі –
Вареники в сметані ситні.
Якщо такий вареник в роті,
То добрі справи й на роботі.
Вареники готує люба –
За це навек її полюбиш.
Як подає їх ще й в сметані,
Завжди газдиня буде в шані.
З картоплей, з вишнями – стіл в сяйві!
З капустой, м'ясом – теж не зайві.
Їх варять на пару й в окропі,
Про це всі знають у Європі.
Усім на смак і до вподоби
Із першої зготують спроби.

Я їх люблю, і ви мені повірте,
Як я за стіл – ніщо вже не відірве
Від тих вареників в сметані
Хоч би в тарілці, хоч і в жбані.
У Мариновому – моїм селі
Щоб не було в когось їх на столі,
Хоч би в якійсь хазяйській хаті
У будні дні – чи ще й до свята?
Не вір, не може цього бути.
Всі люблять їх, це не забути.
Зайди у гості в кожную хату –
І ними будуть пригощати!
Про це усі газдині знають
Й вареничками пригощають.
Дім, їх не здатний подавати –
Як довідка, що без печаті.

Село і місто

Той, хто вважає, що придбавши дачу,
Він справді матиме сільське життя,
Неправий. В дачі інша є задача,
А колориту в ній нема буття.

Води не набирають із криниці,
Сільські новини їм – якась дурня,
Усі закривають вікна на ставниці –
Відпочивають від міського дня.

Парад сільської череди крокує...
Сільські свята річні тут кожен знає...
Цвітуть сади... Зозуля вік рахує...
Село і місто – порівнянь немає.

Сільська хата

Самотня хата посеред села
Стоїть задумливо – вже трохи похилилася.
Колись у дворі дитвора була,
Тепер хатина пустою лишилася.

І згадує вона життя своє...
Багато що доводилось терпіти.
Розкуркулювали – забрали все,
Та мовчки це знести – ще й треба вміти.

Проїшли колгоспів створення роки
Й часи фашистської навали – окупації.
З'явилися шрами – все далось взнаки.
Із горя навіть висохли акації.

Вклоняємося низько нашій хаті,
Яка зростила різні покоління.
На дітлахів вона була багата,
Давала сім'ям дах і розуміння.

Не треба руйнувать старі будинки,
З них кожний може ще на користь жити.
Тепер часи, що змінюють все стрімко,
Та рідну хату будемо любити.

Забуті...

Усе не так, як тут колись було –
Зруйноване усе, що тут робилося.
Аж почорніло кинуте село,
Хоча у ньому дещо залишилося.

Усе, що будували тут батьки,
Тягар, що несли на своїх плечах –
Теперішні zakresлили роки.
Якщо так далі буде – просто жах!

Дід сказав...

Далека дорога, передвечірній час.
На бистарці їде старий дід повз вас.
Пилюка страшенна, гучний чути скрип –
Коня поганя, ще й співа – аж охрип.

Нині був дідусь у обласному місті,
Зайшов до односельця, хильнув грамів двісті
І почав розмову з земляком своїм:
«Повтікали в місто – працювати з ким?
Шукаєте, де краще, забули село.
Хто орати буде? Бур'яном все поросло...»

Їде дід додому, думку думає:
«Чому всі до міста, що у цьому є?»
Та побачив трактор, що оре весь день:
Буде тут пшениця – хліб святий в людей,
Поряд буде жито густо колосить...
Вже назустріч діду пес сільський біжить.

Потилицю почухав – від серця відлягло.
Хай що, добрі люди – житиме село!
Радо дід побачив босих дітлахів,
Зупинив конячку, дивився та радів...
Біля Тилігулу побачив новий дім,
Вийшли мама й бабця, поряд – дітлахи.
Захід сонця, тепло – чому не радіти?
Дід сказав: «Бабуня, село буде жити!»

Пам'ятники

Березівські пам'ятні всі знаки
Пам'ятниками вважають в місті.
В різні роки зведені з подяки –
Це історії прикмети, як у пісні.

Може недостатньо в них художнього,
Та від цього суті не втрачають
І увагу привертають кожного,
І по них історію вивчають.

Різні історичні епізоди –
Революцій, війн, перебудови.
Їх встановлювали в місті із нагоди
Нагород – під оплески й промови.

Якщо б пам'ятники вміли розмовляти,
То багато б знали ми про місто.
Дехто й не хотів би правду знати,
Бо за злочини їм в місті б стало тісно.

Несуть до пам'ятників завжди квіти –
Так шану віддають березівчани.
На прикладі героїв вчаться діти,
І від міщан їм всім довічна шана.

Як в пустелі...

Наші села від чогось тепер невеселі,
Люд з них їде кудись на роботу з торбами.
Часто-густо в селі – як в безводній пустелі.
Що тепер із селом? Що це сталося з нами?

Там керують, здається, якісь головаті,
Ті, що, начебто, все на добро направляють
І бажають, щоб щастя було в кожній хаті...
Ні. Окремо на себе працюють – все й мають.

Похилились в хазяйствах занедбані стіни,
Їх доводиться майже тримати руками.
У селі термінові потрібні вже зміни –
Те, на що всі селяни чекали роками.

Годувати вже годі село майбуттям
І пустими підтримувати обіцянками.
Ти, мій друже сільський, хоч для себе затаям:
Тебе манять, неначе дитину, цяцянками.

Дорога через поле...

Дорога, вкрита пилом, через поле
Веде мене до рідного села.
Будиночки знайомі – аж до болю,
Тут молодість моя колись пройшла.

Я бачу це, мені це не здається,
І радість з болем змішана бринить...
Хвилююся – із грудей серце рветься,
Душа в село летить, летить, летить...

Село, до тебе хочу притулитись,
Пташок твоїх почути знову спів,
Душею із тобою хочу злитись
Й корисним бути, доки буду жив.

Свідки давнини

В селі моєму не одне століття
Є кам'яні прадавні пам'ятки на схилах.
Колись із ними поряд грали діти...
Який тепер вже в їх онуків вік похилий!

Стоять закам'янілі баби тихо,
На заздрість нам – не змінює їх час.
Все бачили – щасливі дні і лихо
В історії, яка була до нас.

Подяка тим, хто пам'ятки рятує,
Хто береже цих свідків давнини.
У краю рідному їм завдяки відчують
Історію нових віків сини.

Батьківський поріг

Йду в ліс і дихаю на повні груди,
Навколо весняна пахучість молода...
Цю мить завжди я пам'ятати буду.
Село. Сусіди. З пасовиська череда.

Душа тут в радості й в тривозі,
Як бачу дерево в цвіту.
Рідня стрічає на порозі –
В них бачу посмішку просту.

Тут в сутінки мені ясніє,
До болю миле все й просте.
Рідня лиш так зустріти вміє –
Тут правило є золоте.

Я чую, як сусід клепає коси:
Звук, наче вальс, в душі пливе.
Моє дитинство миле босе
В душі і пам'яті живе.

Не йду – лечу до тої хати,
Де стільки літ батьки жили.
Є щастя – як є тато й мати,
Що виховали й в світ ввели.

Тепер я з вами у родині,
Та батька тут немає поряд...
Рушник, де квіти темно-сині,
Від мами – конвалії на дворі...

Від «помаранчевих» ждав перемоги,
Та бачу: що було, те й є –
Збіднілі люди й ти, убоге
Улюблене село моє.

Поля твої і рідна хата,
Криниця, батьківський поріг...
Пишаюсь: суть твоя багата,
Село. Вклоняюсь аж до ніг.

Талісман

Діждався: субота – пора вирушати,
Чекатимуть друзі, близькі, брат Іван.
І чесно я всім їм повинен сказати –
Що є у села, певна річ, талісман.

Він сам веде, як правда, крізь всі біди,
Він – той, що щастя нам завжди несе,
Образи допоможе, біль стерпіти,
Ну а любов і святість – вознесе.

Його несучи завжди в душі і серці,
Бо знаю про ціннішу його суть.
Він – найважливіший документ у теці.
Так всі батьківські хати бережуть!

Коли сходиться рідня...

Я так люблю село своє тоді,
Коли з дружиною там разом – юні наче,
Коли ніхто навколо не в біді,
А на столі стоять смачні млинці гарячі.

Коли у свята сходиться рідня,
І біля нас дітей вже ціла свита.
Там відчуваєш – це моя сім'я,
І в кожного вже чарочка налита.

І лагідні з'являються слова,
Стають рідніші всі при тій розмові.
Ласкаво там шепоче і трава
На рідній, на сільській співокій мові.

Знайомими стежками

І знову стежечка знайома
Несе мене до рідного села.
Утоми геть не відчуваєш вдома,
І легкі ноги – юність мов прийшла.

Я відчуваю, як тут серце б'ється.
Тут радість навпіл з болем забринить...
А потім із душі у пісні рветься,
І не забути цю щасливу мить.

І хочу я з селом в одне зливатись,
Запам'ятовуючи все, що охопив,
Із односельцями своїми зустрічатись...
Тут все і розумом, і серцем зрозумів.

Єднання

«Люблю село», – прошепотить персона,
Неначе вголос чийсь читає твір.
Така любов примхлива і сезонна...
Люблю всі пори року я – повір.

З міських в селі – як біла я ворона,
Ковтаю запах, що нам двір дає,
Акацій білих ароматні грона,
Ромашки нота неодмінно є.

Фіалкою милуюсь луговою,
Люблю я будяки і кропиву.
В селі завжди бува я сам собою,
Із ними – як з сусідами живу.

Дивись! З селом єднання почалося.
Це відчуваю й бачу наяву.
В руках тримаю зріле я колосся,
Збира дружина лікарську траву.

Передчуття біди

Якось вранці ми пливли лиманом,
І погода тоді була тиха.
Відчував я, що десь за туманом
Заховалась моя Березівка.

І тихенько вели ми розмову
Про розмірене наше життя.
Ще не знали, що прийдеться знову
На селі відновляти буття.

Хтось виводив-заспівував дзвінко,
Переспіви – на всі голоси...
Ще не знали, що станеться швидко
Розвал того, що мали ми всі.

Ще дізнатись були не спроможні,
Та в серцях віддалось степове...
На селі зроблять те, що не можна.
Мова, звичаї – як це, живе?

Чи наскочили раптом на камінь?
Чи то сітка рибацька там є?
Враз відчули – вода під ногами...
Не до розсудів вже про своє...

Про наболіле...

Безглузді

Жив пес сусідський безпородний –
Здоровий з вигляду, сердитий.
Сміливо бігав по городам,
Та залюбки з ним грали діти.

Неначе тигр, статуру мав,
Та злого не робив – гулявся.
Гарчати злий не починав,
Бо на людських він звичках знався.

Весь двір любив того собаку,
І пригощали – чим могли...
Та вбили доброго дворнягу.
Хто ж є такий безглуздий і злий?

Старший брат

На кордоні з Росією безліч машин –
Переважають митники навіть олію,
Заборона ввозити цукерки «Рошен»:
Так у Митний Союз заганяє Росія.

Зверхні погляди знову на нас в росіян,
«Старший брат я», – сусід нам нагадує знову
Й цим відновлює біль. Додають свіжих ран
Агітація, фільми та телерозмови...

Починаєш розмову, північний наш брате,
І одразу свої висуваєш вимоги,
Захищаєш всіляко великий свій статус,
Наче справді ти цар у палатах високих.

Треба мати і міру, і совість. Та – ні,
Лише наміри правити, всім володіти,
Всіх прогнути під себе у цій маячні...
Вередливі подібно поведуться діти.

Брате з півночі, кривдити нас не берись.
Будь розважливим: є за тобою провина.
Для об'єднання теж нам назустріч прогнись:
У політиці скарб – золота середина.

Чекання

Колись було – старалися,
Для України – все життя,
Чужим не переймалися...
Назад немає вороття.

Докори за партійність нам,
Сміються над колгоспами...
А владу хто тепер прийняв?
Ті, що зухвалі просто.

Про незалежність мріяв довго,
Таких, як я, було багато...
Держава є вже двадцять років,
Порядку – двадцять ще чекати?

Беззаконня

А чим більше законів приймають,
Беззаконня тим більше в державі.
Хоч вони про недоліки знають,
Та інакше не всидять на лаві.

Обирайте тих, хто з головою,
А не тих, хто вчепився у лаву.
Ті крадуть і гордяться собою –
Їм і діла нема до держави.

«Міняли»

Один одного все лякали,
У різні партії пішли.
Обидва повсякчас брехали,
Але чекали похвали.

Тепер вони просто – «міняли»,
Бо гроші за совість взяли.
Хто поряд був – всіх поздавали
І друзів своїх продали.

Неможливо

Мене неможливо принизити.
А ще вам відомо, вважаю:
Мене неможливо геть знищити,
Бо наволочам ціну знаю.

У мене ти тикаєш пальцем?
Сміялись ти міг наді мною,
Та сам є наляканим зайцем,
А ще і – постійно з сумою*.

---

* З сумою – сумний.

Не корився

Я – той, який нікому не корився.
Із дому вийшов – наче в непогоду,
В промінні навчання я пробудився,
Та пам'ятав завжди – якого роду.

В житті відчув душі я різний стан,
Тяжке ярмо тягнув я знов і знову.
Хоча не був міцним, немов титан,
Не дав думки закути у окупи.

Не домагався я ніколи слави,
У чесній праці був мій кожний день.
На зверхність, я вважав, немає права
Ні в кого із розсудливих людей.

Я – той, який нікому не корився.
Із дому вийшов – наче в непогоду,
Та не розтанув, з сірим тлом не злився –
Радію й чую я свою природу.

Совість

Як же важко по совісті жити...
Ви не лізьте у душу ногами!
Якщо можна добра вас навчити,
Не вважатиму вас ворогами.

Совість – категорія не економічна.
Хоч ніхто не може жити без грошей,
Совість спить чи ні – дилема вічна.
Поважаю лише совісних людей.

І з грошима совісні є люди,
Серед незаможних теж є злі.
Отаке життя земне повсюди.
Доброти дай, Боже, на землі!

Посадовець

Говорив годинами без користі,
Як сприймали – байдуже було.
У словах завжди багато злості,
Невдоволення у голосі гуло.

Вигляд був серйозний і пихатий,
Та придирство крилося в очах.
Впевненості й гонору багато –
Всі присутні відчували жах.

Вимагав рівнятися на інших,
Гавкне хтось – підгавкуватъ йому.
Думав ти завжди, що я дурніший,
Я ж – простий у серці своєму.

Ти простих людей ганьбив постійно,
Звинувачував у негараздах їх.
Час відкрив: ганебна ти людина
Й впав униз через діла свої.

Голову здіймав, немов смерділа
У тебе краватка. Щось казав,
Та не мав ти до народу діла.
Я б руки тобі вже не подав.

Нездолані

Талант в народі неможливо взяти,
Переконання й хист не можна відібрати.
Ми працею й талантом сильні, брате,
І наш народ нікому не здолати.

Нас закликають у союзи різні,
Поставити нас прагнуть на коліна,
Та байдуже нам до цієї пісні –
Не подолають нашу Батьківщину.

Переконання ми знайшли з роками
І зрозуміли, що прийшли до цілі.
Будуємо державу так, як храми –
Такі ми всьому світу зрозумілі.

Такий, як є

Про нього балакають різне:
Хоч пошепки – дехто шанує,
А інші: «Пусте. Може – грізне»,
А треті – мовчать і слідкують.

А він собі буде таким,
Як є – це почесніше право.
Сам добрих сприймає і злих,
Крокує і вліво, і вправо.

Не міряйте балом: «воно»,
Якщо не вітри у душі.
Вас теж бачить хтось у вікно
Й міркує: «Такі ті мужі...»

Державна воля

На чудеса чекати ми не будемо:
То – Божі справи, а у нас – людські.
Проте пробачити нам дозволяє людяність;
Цей світ малий – сусіди всі близькі.

В історії конфліктували нації,
Конфлікти між народами завжди.
Тотальної жадає хтось люстрації,
І хоче хтось накоїти біди.

Є скептики: «Примирить лише чудо!»
Є оптимісти: «Треба домовлятись».
Роки минають... Так і далі буде?
Державну волю треба виявляти!

Пам'яті загиблих

Стоїть обеліск одиноко,
Нема біля нього і квітів;
Нічим на затримує око –
Забутий у цьому столітті.

Солдата там прах спочиває.
За нас він утратив життя.
А снилося – люба стрічає...
До дому свого вороття...

Таких обелісків чимало
На наших полях без уваги,
Стовпами минулого стали
В чеканні людської поваги.

Вони як могли б розмовляти,
Ну що б ми сказали героям?
Що часу нема пам'ятати
Усіх, хто не вийшов із бою?

Державні мужі без програми
Чи будуть колись шанувати
Отих, кому землю кістками
Своїми прийшлося встеляти?

Нема різниці, хто тут є похований:
Солдат чи офіцер, чи партизан.
Народ наш через них – незавойований,
Живемо без ярма й душевних ран.

Вже можновладцям годі сперечатись,
Хто правий й винний, що нема біди.
Є пам'ять серця. Треба доглядати
За тими обелісками завжди.

Стояв я мовчки... Хто тут ліг? Чий брате?
Напругу вгамував. Так, ще є сили –
Заходився вже трохи сам прибрати...
Звернувся до людей... Чи зрозуміли?

Вожді-мільйонери

У нормованому виріс я суспільстві:
Сам писав, й мені розписано було –
Де стояти, а де можна сісти,
Хто керує, а кому тягнуть ярмо.

З неба впала незалежність! Боже правий!
Говори усе, пиши, кради...
Зникло все моє начальство – всі, хто правив:
Зрозумів я: повтікали від біди.

Не пішли вони кудись жебракувати,
Та тепер уже вони не ті вожді:
Мали змогу, встигли все прорахувати –
Мільйонерами вже стали назавжди.

Ну а більшість тих, хто вперто вірив,
Що йдемо ми до високої мети,
Залишились без грошей та озвіріли.
Як в болоті їм тепер себе знайти?

Локшина

В політиків геть зник суспільний нюх,
Локшину нам все вішають на вуха.
З трибуни лаятись так би не зміг пастух,
В якого лише сало та сивуха.

Ну як моральності чекати нам від Ради?
Там засідають переважно кар'єристи.
На нас, на Бога й совість їм начхати.
А всім, крім волі, треба ще і їсти.

Сидять там – думають, що знають все:
Де взяти статки, що є гроші, звідки підлість.
Важливо їм – хто, що, кому несе,
Забули матерів слова про честь і гідність.

Мене агітували часто «до вершин» –
У рухи, партії – бійцем чийогось бою.
Та ні до чого це моїй душі,
Я не піддався й залишаюсь сам собою.

Перевірка на міцність

Кому невідомий цей стан:
Як голий стоїш в будяках,
Всі тикають пальцем – профан!
Тобі відповісти – ніяк.

Не хочуть і слухати – ні!
Пихаті такі бунтарі,
В очах своїх праві одні,
Вважають – вони нагорі.

Що ж... Треба й таке пережити,
То є – перевірка на міцність.
Все досвіду може служити,
Як правий ти – і особистість.

Любити музику – талант

Одеський оперний хто знає,
Туди приходять раз у раз.
Там гра акторів серце крає,
І музика чарує нас.

Як зрозуміти тих людей,
Що не сприймають твір митця?
Чи їм потрібен Прометей?
Такі не запалять серця.

Любити музику й красу –
Це теж талант, що даний Богом.
Як в цьому ти знаходиш суть,
То й дітям передай потроху.

Слово

Так гарно на душі буває,
Як сонце малинове сходить...
В душі тоді все оживає,
І цілий день це не проходить.

Та може дуже легко статись:
Одне необережне слово
Все добре може враз зім'яти –
І зажуришся ти від цього.

Слова кажімо краще ніжні,
Щоб гріли, як проміння сонця,
Щоб почуття ставали вищі,
І світло – завжди у віконце.

В брехунів – одне лице

Я втомився від брехні,
Від пліток також втомився.
Шепотіли все мені –
Ледь брехнею не вдавився.

В брехунів – одне лице,
І плітки брехливі схожі.
Давнє це, немов яйце –
Як і заздрість, і ворожість.

* * *

Тортила живе триста років.
Ніколи вона не спішила –
Не зна Зодіаку чи строків,
Повільна життєва є сила.

Не зміг би я жити отак –
Не чути всі ритми життя.
Хоч теж не моє – Зодіак,
Спішити – це доля моя.

Завжди дивувався я тим,
Ніколи які не спішили,
Із виглядом завжди таким
Жили, наче справжні «тортили».

Вони, зневажаючи час,
Також зневажають і нас.

Щоб не чути...

З високої трибуни чи помосту
Ви, що доповідали з папірців,
Великі й ні – за чином та за зростом,
Від вас відходжу. Сталось так в кінці.

Прийняв сам рішення без зайвих я емоцій,
І не тому, що слабкість у руці.
Мені не вистачило просто більше моці
Терпіти тиск від різних тих купців.

Пробачте всі мені, бо я без злості.
Не хочу – білою вороною між вас.
Нема користі. Просто вабить простір,
Де вас мені не чути. Йду від вас!

Полова

Він саяв, неначе взірець доброти,
Коли у начальства чи ввечері дома.
Він бесіду чемну все прагнув вести –
Розмова пуста була – наче полова.

Дивився суворо завжди з висоти
Й кричав на підлеглих – аж в шиї судома.
Старався секрет його я віднайти:
Він мав таким бути, бо лише – полова.

Чіплявся до всіх, нікого не мине –
Поважного чи навіть зовсім малого.
В житті поважав лише тільки себе,
Багато полови зібалося в нього.

Скінчилось його керівництво сумне
Тим, що повтікали всі швидко від нього.
Бо він накричить, а когось іще пне...
То й всі без поваги лишили самого.

Пісня душі

Співає душа на світанку,
Щоденний почавши свій спів,
Твою щоб душевну ділянку
Ніхто затоптати не смів.

Тримає тебе до останку,
Щоб часом не впав ти у рів,
Щоб стерти душі забаганку
Ніхто цілий день не зумів.

Душа, ти співай без упину,
Життя захища благодать!
За помилки чую провину,
Та все ж таки хочу співать.

Шлях до Європи

Душа болить за тебе, мій народе!
Ти вісімдесят літ добро робив.
Не жив по-людськи, та душевну вроду
Не втратив за епоху – диво з див.

Тебе в той час поставили, як в стійло:
Не можна сперечатися – стояти!
Навколо охоронців розмістили,
Щоби не дозволяли розмовляти.

Без відпочинку днями і ночами
Заводи і колгоспи будували.
Ті темпи зведення для всіх були дивами,
А нагорода – грамоти й ухвали.

Завжди були при цьому тюрми повні
Лише за те, що хтось не зміг мовчати.
А охоронці стежили, щоб зовні
Про стан речей було не можна знати.

Я й більшість із усіх моїх ровесників
Пишаємося тим, що ми зробили.
Виховували нас – як «буревісників»,
Та ми не в бурю, в мирне вклали сили.

Не хочу повертатись до Союзу
І знову там колгоспи будувати.
Я у Євросоюзі бачу друзів,
Нове в Європі хочу відкривати.

Я не поводився ніколи, як бунтар,
Так само – як і більшість із ровесників.
Я обробляв радянський свій гектар,
Не був комусь суддею я чи месником.

Життя часи змінило і жупан,
Ми пізнаємо: інше є життя.
Живе Європа, кожен там є пан.
В минуле вже не буде вороття.

* * *

Тебе я поважаю, моя доля,
Для мене ти завжди була, як мати.
Тобі завдячую: своє пройшов я поле.
Як це було – я й ти лиш будьмо знати.

На полі я вклонявся кожній скибі,
Але не гнувсь, щоб йти на вечір звань.
Було, що і мовчав я, наче риба,
Щоб сіль не сипали мені в душевну рану.

Кричали, що не те зерно я сію,
Що видно всім мої душевні рани.
Та переконаний завжди в своїх був діях,
Тому живучий був і вигляд мав рум'яний.

Справжня нагорода

Не ті герої, що відзнаки носять,
Ті – кому люди вдячні й поважають.
Вони уваги до себе не просять,
Але за людяність їх всі далеко знають.

Безкорисні звуки

Три фрази можуть збити з ніг будь-кого,
Коли людині втиснеш їх у вуха:
«Не знаю», «а я думав», «що ж такого»...
Від них в розмові починається розруха.

Якби Бог дав мені таку можливість –
Вважати їх не безкорисним звуком,
Відмовкою, а тим, в чому важливість,
То досвід цей я передав б онукам.

Та щось в житті не сталося такого,
Хоча років багато пролетіло.
Ці фрази я сприймаю, як полову,
Ціную слово, що скріпляє діло.

Доля

Не слабким ця забава чи діло –
Із долею власною гратись.
Дай, Бог, богатирської сили –
Мені оцей день протриматись.
Дай, Боже, забути причину
Того, що у мене сьогодні
Йдуть сльози, неначе в дитини,
І серце – немов у облозі.
Своя є у кожного доля,
Нікому її не змінити.
Дай, Бог, мені сили і волі
Душевну цю біль пережити.

Я – української породи

Я – української породи,
Їв з паприкою хліб і з салом.
Як всі, ставав я до роботи,
Як всі, стерпів я бід чимало.

Ішов колись комбайн по полю –
Великий хліб тоді збирали,
Збирати хліб і я мав долю,
Мозолі руки мої знали.

Тоді на мене не кричали,
Та я не бачив і турботи.
Лопату лиш до рук давали
Й мене привчали до роботи.

Ну а якщо вже і кричали,
То через те, що і любили.
І по потилиці давали –
Робити добре справу вчили.

Я працював старанно й вміло,
Не мав часу і розігнутись.
Було самому зрозуміло,
Що тягарем не можна бути.

Ніщо, як будуть і кричати,
І не боявся я роботи.
І руки мав, немов лещата
Без показової турботи.

Багато вмію що робити,
Відверто це кажу в обличчя.
Змогли ще прагнуть знань навчити,
А для роботи це – найбільше.

Старість – радість!

Це факт, що старість змінює усіх.
Одні оці процеси розуміють,
Бо це життєва суть, й відкрито це для них,
А інші бідкаються і в душі черствіють.

Радіють перші будь-якій погоді,
А другі геть не раді поміж них:
Все в світі критикують при нагоді,
Бо сповнені гірких емоцій злих.

Ті, що радіють – залюбки працюють,
Навчають і дорослих, і дітей.
Вони життя своє самі шанують,
І їм завжди пошана від людей.

У злих недолік є – короткозорість;
На жаль – черстві, цінують лиш себе.
А добрі люди всім живуть на користь,
Й щасливим руслом доля їх пливе.

Вірші

Пишу собі вірші погані,
Але усе-таки вірші.
Чи віднайдуть вони визнання?
Проте пишу їх від душі.

Вони мені – дари й гріхи,
Вони – озон, повітря чисте.
Впаде щось в душу залюбки,
І змушує писати – тисне.

Як у спекотний день води,
Душа емоцій прагне – й каюсь:
Пишу. Не бачу в цім біди.
Інакше – сну не дочекаюсь.

Назад у минуле

Було таке – душа моя затерпла,
Бо бачив, як принизили людей.
І постанова зборів недотепна –
Щоб працювати більше від коней.

Жаліє за колгоспом – серце має,
А відродити хоче його – дурень.
Колгоспник в світі іншого не знає.
Назад в колгосп не хочу від обурень.

Не компанійський

Життя чомусь навчило так мене –
Не люблю я гучних компаній.
Я відчуваю у таких себе,
Як всі стоять – сиджу я на дивані.

Завжди потреба бути на виду
В громаді, серед рідних й друзів.
Та хоч б з якого зустріч приводу –
Мене тримала у якійсь напрузі.

Хай пробачають через це мене
Перераховані спільноти.
Мабуть, з роками це колись мине,
А в пам'яті – лише приємні ноти.

Орли

Так сталося – були знайомства марні,
Знав сотні добрих, та були не ті.
Вони були – як вівці у вівчарні,
Мої ж орли – завжди на висоті.

І бачу вже на схилі літ –
Не помилявсь, щодо отари:
Несила вівцям у політ,
Орли сягають аж під хмари.

Не хочу ані принижати,
Ані піднести до небес.
Та як не здатен ти літати,
Не буде від життя чудес.

Людяність

Ніколи не вважай себе героєм,
Хоч навіть і ознаки цього є.
В житті усе робити важко, з боєм,
І кожен бореться за власне, за своє.

Товариші завжди допомагають,
Без них ти у суспільстві просто – нуль.
Людей цінує той, хто все це знає,
А одинак – мішень моральних куль.

Якщо щаслива доля в тебе буде,
Не забувай ніколи долі тих,
Хто поряд був. Тебе створили люди,
То й їх люби – й не вимагай щось в них.

З церкви – спортзал

«Церква нам ні на що, – голова відказав, –
Скоро все за вікном геть по-іншому стане.
Хай у церкві старій тепер буде спортзал.
В місті вже комунізм незабаром настане».

Так напружився він, що піднявся і чуб.
Стали дзвони знімати, ламати вітвар.
Лайка й жарти тупі там летіли із губ.
Продавали усе, наче їм тут базар.

Головний був спортсмен – то ходив, наче дяк.
Він усе розумів, знав усе це завчасно,
Хоч до храму ходив і молився – пошляк.
За що дали посаду безбожну – всім ясно.

Пролетарій він був з пролетаріїв – «наш»,
Його й використали ганебно й дебільно,
Дали волю: «Продай, що там є. Твій кураж!
Бо спортзал – то є місце просторе і вільне».

За фураж у «спортзалі» і жив він, і спав,
Обіцяли йому борошна на мачанку*.
Зиск від проданого з церкви мав
І сивуху на гроші ці лив у горлянку.

З літа він панував – до самої зими.
Та голодний одної холодної ночі
Все заснути не міг. Раптом – о, Боже мій!
На чоло аж полізли у «тренера» очі.

Він побачив розбитий покручений дзвін,
І здалося, що він є у чорта в полоні:
По коліна в смолі в казані стоїть він,
А навколо тупочуть чорти, наче коні.

Він молитись почав і упав на коліна...
Стихли в вухах шуми, геть пішли чорти-коні.
Плакав він і просив, бо не винний у змінах –
Все робив за наказом, який за законом.

Він від жаху ім'я пригадати не міг,
Посивів... Але – промінь ранковий у скло.
Півень тут закричав – вже не влада пільми.
Просвітліло в душі, дякував – повезло...

Як у голову тільки прийшло голові –
З храму склади робити, там бити в м'ячі?
Був без віри – й людей за собою повів,
А без Бога вони – наче діти вночі.

Самостійності з часом настали роки:
Звели храми нові і старі відновили.
Час безбожний народові дався знаки,
Та дав Бог і служити, і вірити сили.

---

*Мачанка – кисіль мучний.

Чоловічі сльози

Чоловіки можуть плакати – не як жінки.
Від цього плачу голосів нам не чути,
А горе – неначе бистрина ріки...
Хто бачив цей плач, той не зможе забути.

Чоловіки можуть плакати – не як жінки –
За дрібні образи, нещасне кохання.
Вони плачуть лише, як рідні батьки –
За всю Батьківщину й синів у стражданні.

Чоловіки можуть плакати – не як жінки.
У серці їх більше є адреналіну.
Хоч зуби стискаєш – біль не навтьоки,
Тож мусять знаходити плачу заміну!

Важке дитинство

Коли мене із щирістю питають –
Яке дитинство у мене було,
Я відчуваю: люди добре знають –
Воно у серці, хоч давно пройшло.

Як діти всі, і ми колись раділи,
І гратись полюбляли ми завжди.
Батьки навчали нас того, що самі вміли,
Оберігали від усякої біди.

Важкі з п'ятдесят першого роки –
Ми без опалення у хаті замерзали,
Одягненими спали малюки,
Сім'я напівголодна засинала.

Я пам'ятаю з тих моїх років:
Хліб чорний-чорний і олія з сіллю.
А іншого просити я не смів,
Це в моїм серці віддавалось біллю.

У чоботах з кірзи ходили в школу,
Одна була лиш читанка у класі,
Але ніхто не бачив в тім крамоли,
Таким було школярство того часу.

Радіємо тепер ми за дітей –
Наскільки щасливіше їх школярство!
Обіди, книги, Інтернет – день в день.
А діти – це майбутнє, це – багатство!

Невидимий політ

В житті я мав вище покликання
Міцне і незламне, як сталь –
Іти й мудрих слухати мислення,
Сприймати тверду їх мораль.

Що є життя? Воно – як дощ на поле,
Який дарує сили врожаю.
Прожити – в затишку своєї долі
Надію мати й втілити свою.

А потім з висоти прожитих літ
Дивитись хочу я на дім земний.
Колись піду в невидимий політ –
Візьму з собою краще у душі своїй.

Життєвий забіг

По життю біжить собі людина,
Не жаліє часу чи то ніг.
Дім – робота – дім. І так щоднини.
Отакий життєвий наш забіг.

Вихідний – це є перепочинок,
Для сім'ї відпустка – оберіг.
Відпочинку в пенсії відтінок...
І куди спішив? Ти вже прибіг...

«Віщий» сон

Раз повірив він своєму сну.
Розбудився, а навколо – тиша.
Чекав ситуацію одну,
Але вдень настала зовсім інша.

«Так, думки явили слабину.
Може це в них від тієї тиші?
Все одно собі не дорікну...»
Пружився – думок немає більше.

Чи таке у нього від нудьги?
Хто ж майбутнє уві сні буде?
Хоч з якої вранці встань ноги,
Лише нерви добрий сон лікує.

Шанс

Побачення не дочекалась діва,
Свого не стріла козака.
Струнка, висока і красива,
Та співчуття не виклика.

Нема надії на дива,
Її літа пливуть швиденько.
Від смутку сохнуть і слова.
«Скажи мені, чому так, ненько?»

Порадити я хочу діві
Забути смуток і про час.
В житті – як на широкій ниві:
Бог кожному дарує шанс.

Творити добро

Іди, не стій

Старався я своє життя прожити,
Щоб слід лишити, а не наслідити.
Погано, добре – як пройшло життя?
Не зміниш вже – немає вороття.

Мене критикувати можеш
За довгий шлях життєвий мій,
Та вже нічим не допоможеш.
Завжди я йшов – і ти не стій.

Я йшов-біг при соціалізмі,
Ішов і при перебудові.
Робив в районі, знав колгоспи,
Не був ні з ким – пишаюсь – в змові.

Хоч ми – не приклад для майбутніх,
Бо час змінився, інші дні,
Робочий ритм днів незабутніх
Лишивсь назавжди при мені.

Твори добро

Коли зрадили, і не хотілося жити,
Коли серце боліло, стогнало без звука,
Пересилив себе і почав я творити,
І відчув я, що творчість – життя запорука.

Знав: творити добро – це нелегка робота,
Але труднощів я не боявся в житті.
Та коли відчув зраду – пропала турбота.
Відмовляв у приємнім собі почутті.

Я вважаю, що зрада – найгірше є зло.
Я не зраджував сам – і дітей так навчав,
Намагався робити добро із теплом
У душі – навіть тим, хто це не помічав.

Земля – традицій мати

Я переконаний, що від землі залежить все,
Якщо допомагаєш, крім природи.
Вона багатство, радість, доброту несе.
Їй треба захист – то об'єднує народи.

Не сором – уклонятися землі,
Свого коріння роду пам'ятати
І захищати для наступних поколінь
Ту землю, що традицій й мови – мати.

Потрібно землю берегти свою,
Як мама береже своє дитячко,
Як неповторну світу часточку твою.
Тоді душа співатиме завзято.

Відпочинок

В роботах буденних ми схожі,
Однаковими виглядаєм.
Та на відпочинку з нас кожен
Інакший, бо сам себе знає.

Напевно, є орган у душах,
Який відпочинком керує.
В роботі – устав непорушний,
У вільний час – творчість вирує.

А ті, що від праці сховались,
І відпочивати не вміли,
Із щастям в житті і не знались,
Даремно розтринькали сили.

Щасливий

Як встанеш вранці – посміхнися,
Щоб не пішло «не з той ноги».
Росою вмийся, розбудися –
Дивись, як гарно навкруги!

Відкинь думки твої тривожні.
З людьми як будеш спілкуватись,
Минай всі погляди ворожі:
Лише з добром повинен знатись.

У добрих праці й сподіваннях
Прийдуть і теплі почуття,
У чесних справах і змаганнях
Сенс знайдеш нашого життя.

В щасливого завжди робота,
На совість робить – не будь-як.
У нього про людей турбота,
І для душі це добрий знак.

Правила життя

Старанно ліплять ластівки гніздо –
В думках у них наступне покоління...
Є сім'ї, де лиш батьківське добро,
Живуть за їх рахунок без сумління.

Вчить ластівка нас правилам життя:
Щоб рід продовжити, всі мають працювати.
В подружжі думай ти про майбуття –
Тепло потрібно дітям віддавати.

Легка жінка

Жінок легких чимало в світі є.
Для кого жінка легкою стає?
Якщо в тобі вбачає неземне,
Тоді і серце, й душу віддає.

У душу жінки можеш ти зайти
У чоботах своїх брудних зухвало.
Чому до іншої таким не входиш ти?
Там – в черевиках, щоб не проганяла...

Із легкою здається, що кохаєш,
І їй здається, що вона кохає.
В душі приємно – наче ходиш раєм,
Від раю всі ключі вона тримає.

Легка тобі не створить жінка втоми,
Та з легкістю чекає на своє.
Якщо ти в чоботах, сиди вже краще вдома.
Чужого не чіпай, бо правда є.

Легка, здається, жінка завжди вільна
Для тих, яким розваги – головне.
Як іграшка чоловіків дебільних,
Не бачить в мріях, що воно – дурне.

Переосмислення

Буває, що життя переосмислити ти маєш,
Коли немає сил терпіти. Той тут має рацію,
Хто зупинивсь, спочив – знов жити починає,
Міцніє духом й не втрачає репутацію.

Тоді стає він сильним в цьому світі, друже,
А ще йому приходить і від Бога допомога.
Росте сам над собою – розум і гнучкий,
і пружний,
Душа стає весела, і світлішає дорога.

Сутність щастя

Цілком щасливих не знайти на світі,
Відомо це розумним із людей.
Хтось без турботи на своїй орбіті –
Ні, скиглить все одно: «Не кращий день!»

Для мене щастя – як нема нещастя.
Прищеплював цей принцип й у сім'ї,
Щоб у часи життєвих негараздів
Спокійно все пройшли близькі мої.

Нічого міняти

Якби можна у юність було повернутись,
Не хотів би нічого в житті я міняти.
Юний має можливість щось серцем збагнути –
Не потрібно йому, як старому, все знати.

Прекрасні молоді літа й щасливі,
Бо робиш все, чого душа захоче.
Розчарування теж тоді без гніву,
Як в грудях серце почуття лоскочуть.

Вам раджу, молоді та ясноокі!
Ваш вік, роки – прекрасні, весняні.
Вимоги лагідно сприймайте та уроки,
Любіть, навчайтесь та не будьте злі.

Знайдіть себе – і будьте вже собою,
Для знахідок у долі ця пора.
Є особистість – буде хай такою!
Дерзайте! Хай все буде – на ура!

Час бере своє

Швидко пролітають так роки,
Що аналізу не піддаються...
Зроблене – зробив б ще залюбки,
Бо з душі ті самі трелі ллються.

Що поробиш! Час бере своє,
Винятків не робить він нікому.
Разом з цим тече життя твоє
По земному людському Закону.

Доки можна, хочу я творити
Добрі справи людям і тобі.
Знає Бог – ще скільки мені жити.
Храм в душі збудую при житті.

Сам до нього буду я ходити,
Буду там молитися, як вмію,
За життя щасливе – і молити
За буття, яке я зрозумію.

Щастя жінки

Кожна жінка хотіла би щастя,
Та не кожна знаходить його.
Заважають одній негаразди,
В іншій – довгий перелік свого.

Проте щастя завжди поряд ходить,
Посміхається вам кожен день,
І само тих, хто вартий, знаходить
У свята, в вихідні й в будній день.

Якщо хочете бути щасливими,
Просто будьте такі, жіночки!
Майте гордість, не будьте лінивими –
Будуть вам такі ж чоловіки.

Недомовленість

Бог дав мені такий талант –
Я слухаю і поміж слів.
Такий собі двозначний стан,
Коли приховане відкрив.

Ви поважайте співрозмовників
І будьте в бесіді простіші.
Там, де існує недомовленість,
Не буде між людей тепліше...

Муха та Бджола

«А давай-но з тобою дружити», –
Просить Муха Бджолу працювиту. –
«Нас не люблять, то треба змінитись,
Знайдем друзів, щоб весело жити».

«Нема спільного, різні з тобою», –
Бджілка їй на те відповідає. –
«Скільки знайдемо меду обоє?
Я працюю, і часу немає».

«Ми обидві – комахи з тобою
І обидві ми здатні літати.
Нам на квітах улітку й весною
Так приємно обом танцювати!

Але знаю життя я крім квітів,
Бо я всюди з візитом буваю.
Покажу тобі – що є у світі,
Тобі ж заздрю, бо зброю ти маєш.

Так, ти, Бджілко – комаха сувора,
Захищаючись, можеш вколоти.
Мене ж знають все стадо, обора
І свиня, що лежить у болоті.

Повсякчас ти опилюєш квіти
І приносиш у вулик нектар.
Ти не вмєєш спокійно сидіти
Та смачний з кухні нюхати пар.

І притулок тобі – тісний вулик,
Із осель з жахом гонять тебе.
Мій будинок – смітник, кожна з вулиць.
Навкруги усі знають мене».

P. S.

Нема у бджілки часу сперечатись,
Важливу робить бо вона роботу.
До вулика й до квітів треба мчатись –
Про мед цілющий виявлять турботу.

А муха після бруду і навозу
Сліди свої на квітах залишає...
Таких людей багато – тих, що в змозі
Робити капості усюди, де бувають.

Людиномух в суспільстві забагато,
Знешкоджувати їх – обов'язково.
А «вулики» потрібно будувати –
Де добрі люди роблять вклад чудовий.

Щастя

Не заздріть, дорогі, щасливим,
Бо щастя в кожного своє.
Воно насправді не зрадливе,
Та дармовим воно не є.

Однакові усі щасливі,
Нещасні – кожен сам собі...
Одному щастя – це події,
А іншому – спокійні дні.

Давайте ж будемо радіти
За тих щасливих серед нас,
Сумним – допомагати жити,
І буде щастя повсякчас!

Порада

Ну що б було, як мстив би за образи?
Світ доброти би менше мав.
Як чую грубість чергового разу,
То посміхаюсь й вибачаюсь сам.

Я переконаний: образник зрозуміє,
Що заподіяв він душевну рану...
Пробачив, бо інакше він не вміє.
А вибачиться – буде мати шану..

Аксіоми духовності

Якщо в житті вже принципу триматись –
За око – око, а ще й зуб за зуб,
Що в світі доброта є – забувати,
Залишишся, як самотній дуб.

І навіть якщо боляче – і дуже
За підлість, яку скоїли тобі,
Перетерпи, ти стисни зуби, друже!
Немає втіхи в тім, що по злобі.

Як принцип той прийняти аксіомою,
Духовними не рятуватись ліками,
То будемо – я в цьому переконаний –
Ми решті решт моральними каліками.

Господар-цап

Якось коза забігла до городу
Та звісно – їсти почала капусту.
У мізки не приходило їй зроду:
За це газда до суду діло пустить.

Суворий був господар, не баривсь –
Спіймав крадійку сіру та рогату.
Склав протокол за формою якийсь,
Щоб штраф з кози хазяїв – всю зарплату.

Коза не встигла з'їсти і качан,
Але господар не пробачить, злюка.
Не спиниться, як діло вже почав,
Аж доки штраф не загребе у руки...

Багато є господарів-цапів,
Які в житті своє все тільки бачать.
Пробачити не віднайдуть мотив,
Хоч через штраф сім'я без хліба плаче.

Різні брати

Усе вихваляєшся: «В мене все є –
Є дача, машини круті і коханки».
І чекова книжка права надає,
Щоб втілювати будь-які забаганки.

А брат твоїй і досі живе у селі,
У нього – дружина кохана і діти.
Щасливий, що в нього батьки ще живі –
Він у безгрошів'ї теж здатен радіти.

І діти в мого підростають сусіда,
А дах протіка – не найбільша біда.
На хліб є і сіль, у дітей є освіта,
Хазяйство підняти – ще будуть літа.

А ти все жируєш і тринькаєш гроші...
Чи хату дитинства згадаєш ще ти?
Колись вам боби були – їжа хороша...
Чи ти пригадаєш, що ви з ним брати?

Приїдь вже до брата, до тата у гості –
Туди, де п'ятнадцять не був ти вже літ!
Туди, де чекають і щиро, і просто –
Радіють за успіх твоїй, за твоїй політ.

Пам'ять серця

Так принижає душу забуття
Того, що зроблено за цілу купу літ.
І окрилити може відчуття,
Що пам'ятають люди твій політ.

З роками згадуєш лише чудові дні,
Усі найкращі в серці воскресають.
А деякі – у пам'яті на дні,
Бажання йти до них туди немає.

Завжди було і буде так, брати:
Про краще будем довго пам'ятати.
Щоб кращий досвід юним донести,
Про все погане треба забувати.

Слава

Я бачив – зіпсувала її слава,
Хоча йшла шляхом рівним, не крутим.
Якби в написаному я злукавив,
Був сором би здоровкатись будь з ким.

Так, слава багатьох людей калічить.
Якщо її надмірно хочеш мати,
Твої проблеми вже ніхто не перелічить:
Ти їх в додаток змушена прийняти.

Найвища нагорода в світі, друзі –
Повага справжня від своїх людей.
За це тоді і совість не в напрузі,
Хоч би й вважав в душі: «Я – Прометей!»

Дощовий вік

Як навіть дощик стукає в вікно,
Додолу мокре листя опадає,
Живе в зимових схованках давно,
А молоді кохання не лишають.

У цьому справжня сутність молодих –
Завжди дерзати, вчитись і любити.
Щасливий я, коли дивлюсь на них,
Вони і нам дають насагу жити.

Коли твій вік – неначе ті дощі:
Нагадує, що все в житті минає,
Ти віддаєш свій досвід молодим,
Які історію творити далі мають.

Поранені дерева

В парку є поранені тополі –
Хлопці напис різали невміло.
Я дільничним виступив у ролі.
Зауваження – тут безнадійне діло.

Хто навчився брати в руки ніж,
Щоб про нього всі навколо знали,
Може грішний, як усі – не більш,
Та писати не на те навчали.

Отаким писакам не до змісту,
І не скласти їм слова в рядки.
Думайте – слова для чого й числа.
Може, і навчилися б таки...

Щасливий

Я щасливий, з дружиною бо я живу,
Я щасливий від того, що маю сім'ю,
Я щасливий тому, що шаную роботу,
І щасливий тому, що життя я люблю.

Хто щасливим бути хоче – щасливим і є,
Він тому щиро робить, з добром він живе.
Нещасливі душевними станами схожі,
А в щасливого кожного – щастя своє.

Нам радіти потрібно, що сонце зійшло,
Що зелена трава, між людьми є тепло,
Що здорові малі поряд з мамою й татом.
Ворогам будь щасливий принаймні на зло.

Квіткова пісня

Був я у ромашок на весіллі,
У танок пішов веселий круг.
Бачив я, що квіти мають сім'ї,
Квітка квітці – подруга і друг.

Люди, до людей є тепле слово:
Ви ж не квіти, є у вас душа.
Хай квіткова пісня випадково
Збудить вас, як слово із вірша.

Встигай

Усе життя я біг поперед себе
І думав, що не можна відставати.
Прийшов до розуміння, що не треба
На швидкість час і сили витрачати.

Так, швидкість в молоді роки потрібна:
Встигати мусиш і багато знати,
Бо юність до енциклопедії подібна –
Світ крок за кроком треба пізнавати.

Пробіг доріг багато без упину,
Щоб істину просту собі пізнати:
Не вистачити може і хвилини,
А що впустив, вже можеш не дістати.

З прожитих літ тепер судити можу:
Спішити треба – й треба першим бути.
Та швидкістю себе вже не тривожу,
Дай, Бог, путі колишні не забути.

Цінуйте дружбу

«Від любові до ненависті лиш крок», –
Мудрість ця відома більшості із нас.
І який би не пройшли життя урок,
Пам'ятати це потрібно повсякчас.

У житті буває необачне слово
Між коханих чи завзятих друзів.
Саме по собі пусте, наче полова,
Та стосунки можуть стати у напрузі.

Дане нам кожне слово для добра,
Воно – як воїн, за добро що має службу.
Не викидайте їх на вітер, це не гра.
Міцну цінуйте між собою дружбу.

Життєві зупинки

В житті потрібні нам усім зупинки,
Щоб можна озирнутися назад,
Щоб оцінити зроблене і вчинки,
Щоб зменшити число життєвих втрат.

Без втрат прожити в світі неможливо,
Гріхи є навіть в тих, хто в серці з Богом.
Спинайтесь, вибачатися важливо,
А далі – швидко знову у дорогу.

Обрав свою з зупинками дорогу –
Встигаю мати висновки в житті
І дякувати, дякувати Богу,
Що є життя, і я не пустоті.

Лінь

Від тебе я закрити хочу серце,
А ти за мною ходиш, наче тінь.
Слова тобі я відпускаю з перцем,
Та ти приходиш знову – моя лінь.

Приспала би, немов малу дитину,
Якби я здався хоч би на хвилину.
Тебе я визначаю вже по звуку,
Конфлікт у нас – роботи запорука.

Я хочу передати сину й внуку:
Якщо працюєш ти без знань і вмінь,
Хандра тебе захопить – і без звуку,
А наповал уб'є звичайна лінь.

Хай задоволення вам буде від роботи,
Від боротьби з хворобою і лінню.
Хай дні завжди проходять у турботах,
Хандрі труд протиставте й вміння.

Коваль щастя

Люди всі по суті схожі на ковалок хліба.
Співчуваю нещасливим, бо щаслива я людина.
У душі спокуту відчуваю, як велику зливу,
Що сумним не можу дати щастя у житті й родині.

Якби мав в собі насправді я таку велику силу,
Щоб робити посприяла всіх щасливими людей,
Неодмінно передав би дублікат той сили сиңу,
Щоб і далі всі ставали би щасливі день у день.

А від Бога на землі цій таку волю має кожен:
Стати ковалем в житті чи щастя, чи нещастя.
І тому ніхто із нас, людей, отак собі не може
Без молитви й віри щирої позбутися напасті.

Потяг життя

Не важко навіть у моєму віці
Йти до поставленої життям мети.
Чим йти уже до Бога пасти вівці,
Ти розігнись, щоб «плуга» знов тягти.

Вставати час, коли є сила в жилах,
Хоча вона й менша, ніж була колись.
Зберись і випрямись в душі, немов пружина.
На потязі життя є місце – не барись.

Не забувай, що досвід є життєвий –
Багатство це, якого не знайдеш.
Він нас окрилює чуттєво і дієво,
І до життя ключі ти підбереш.

Сила слова

Я порівнював слово з насінням
І порівнював з саджанцем, бо сади
І поля потребують великого вміння
І терплячої праці завжди.

Слово натхненне в мозаїці твору
З іншими разом – чудова картина.
Слово одне – одна сходинка вгору.
Щоби піднятися – праця й терпіння.

* * *

Якщо слів значення не знаєш,
Нехай такі слова мовчать.
Коли в розмову їх вставляєш,
На них немов чужа печать.

Слова несуть добро й тривогу,
Засвідчать, як життя прожив,
Донести словом маєш змогу,
Щоб ворог бійку припинив.

Радю, що усю змістовність слів,
Які з теплом від серця говорив,
Печаткою я посмішки скріпив.
Завжди радів словам – і цим я жив!

Якість життя

Такі є поряд люди – відрізняються
Не кількістю, а якістю прожитих літ.
Здається, що вони на всьому знаються
Ще зовсім молодими починають зліт.

Це Божий дар, якщо дано людині
Прожити якісно свої роки.
Добро давати треба кожній днині,
Щоби воно давалося взнаки.

Цінуймо же людей розумних,
Даваймо їм зелене світло!
Вони нам виднокрай розсунуть,
Так зроблять, щоб життя розквітло!

Віршові краплини

«Кольорова» нація

Чорношкірий європеєць каже:
«Народився я – чорніше не буває,
Виріс чорним, чорний я на пляжі
Й на морозі колір не міняю.

Синім народила тебе мати,
Виріс білим, сором – червонієш,
Як хворієш – то зеленкуватий...
Хто з нас кольоровий – розумієш?

Легковажна жаба

Викликало в мене те повагу,
Що назустріч жаба жовтобрюху
Просувалась, виявив зневагу,
Квакаючи ще йому у вуха.

Мабуть, геть вона не розуміла –
Ну навіщо на ту зустріч йшла.
Не втекла, коли вужа зустріла:
Дуже легковажною була.

Жаба полегеньку-потихеньку
До вужа аж доповзла сама.
Він дивився ніжно – як на неньку,
Раз ковтнув – і жаби вже нема...

Та чому, чому, старий ти діду,
Що дивився на оцю картину,
Не позбавив враз вужа обіду –
Жаби, що наївна, як дитина.

Як мухи на смітник...

Муха захотіла
Собі шану мати,
Як бджола, що силу
Кладе мед збирати.

І не розуміла,
Це – не з її вдачею.
Мед збирати – діло
Для бджіл терплячих.

Бджола на квітці танцює,
Муха спить, мріє про мед.
Ніяких доказів не чує,
Бажає вперто йти вперед.

Нарешті вже летить на квітку,
Та на шляху смітник попався.
А з нього запах... Спека влітку...
Від мухи сморід не сховався.

Який вже тут для мухи мед!
Таке й серед людей буває...
Своє відчув – то й уперед,
І вмить про працю забуває.

Хрущі і бджоли

Коли ж то бджола на суцвіття літала,
Також хрущ травневий в завязтті літав.
Нектар набирала, себе годувала –
Він геть веселився, кружляв та співав.

Жуком милувались: травневий політ!
Дзижчання його, наче сонця, чекали.
Натомість боялись прильоту бджоли,
Яка за образу відчутно кусала.

Є люди такі – як травневі хрущі:
Своєю появою око милують...
Та шана довіку – робочій бджолі!
Відчуємо це, як нас медом частують.

На вигляд хрущі – наче теж вміють жити,
Та їх не чекає відверта подяка.
Пошана бджолі – за медові коржі,
Вони – як медалі, за працю відзнаки.

Філософ

Діду вже за шістдесят,
Та дає собі ще раду.
Щодня ходить біля хат
Й до криниці на нараду.

По дорозі анекдот
Чи то байку всім розкаже.
Так виходить він в народ,
Хоч що скаже – як зав'яже.

Трясе регіт животи:
Сміх усім – як фіззарядка.
До куми кому піти,
Що сусід сховав на грядках...

Скаже, приклад наведе.
На образи – відсіч в нього.
Натякне: хто не знайде
В чарці істину – той вбогий.

Поважали діда всі,
Язика його боялись,
Знали – знайде в всьому сіль,
Тож від шкоди ухилялись.

Якби до газет писав,
Мав би гонорар й подяку.
Та поширював він сам
Ті промови про всіляке.

Плітки і тітки

На пательні смажиться картопля,
В глечику стоїть собі сметана...
Ти сидиш – сумний у тебе погляд,
Мабуть, звістка знов прийшла погана.

Що поробиш: навкруги сусідки,
Плітки – у постійному процесі.
Інтернетної не треба сітки –
Все поширюють тітки широтелесі.

А листок тріпоче і тремтить –
Ми милуємося світом крізь вікно.
Що плітки! Життя – наступна мить!
І нам пліткувати не дано.

Ми милуємось: чудовий ранок!
Не псує нам настрої чийсь порок.
Сонця промені освячують наш ганок...
А для односельців є урок.

Бабине літо

Осінь. Зимно й сумно людям.
Листя стало опадати.
Літо бабине ще буде?
Хто це може підказати?

Та воно вже наступило!
Поле фарбами залито...
Настрій чом – як варять мило?
Які баби – таке й літо.

Бажана наречена

Щоб очі й брови гарні, білолиця,
Щоб і без фарби видно губ красу,
Щоб за стандартами і груди, і сідниці,
Волосся – водоспад чи ґрунту зсув.

Бажаний наречений

Щоб був банкір чи бізнесмен,
Мав на Гавайях гарну дачку,
Щоб нафта до його цистерн
Йшла, як вода із водокачки.

* * *

Політики – ті схожі в нас на танки.
Принаймні тим, що бруду не бояться.
Поводяться з народом, наче «панки»,
Як люди не мовчать, то вони зляться.

* * *

Не продається дурість, але коштує чимало.

Хто сам з цим не стикнувся,

той подумає – жартую.

Для дурня вказівки давати – як коту шмат сала,

Та хто розумний, робить вигляд, що цього не чує.

* * *

Навіть гади можуть бути смачними
І корисними, якщо кмітливий повар.
Людські гади не стають такими,
Чують одне одного для змови.

* * *

Якщо покарати кішку, яка обдира шпалери,
Кіт, без сумніву, бажає, щоб сильніше обдирала.
Як караєш ти людину – не батіг, і не галери,
Та бажає, щоби доля отака й тебе спіткала.

* * *

Ніщо так не сприяє, люди, зміцненню сім'ї –
Як спроба когось хибна раз піти «наліво».
Спочатку враження окрилює, що всі вони – твої,
А потім вдома прес – все разом зрозуміло.

* * *

Не сперечайтесь ніколи з ідіотом,
Бо він до свого вас тоді опустить рівня.
І бій він виграє – затягне вас в болото.
До суперечок ідіоти мають вміння.

* * *

Чим старший син, тим менше мама
До потенційної невістки
Прискіплива. Для неї драма,
Як про весілля не шлють звістки.

* * *

М'ясник на розі вулиці сказав усім відмінно:
«Кого б не вибрали ви нашим Президентом,
Та на роботу мушу все одно ходити я незмінно,
Бо стане цілий термін, наче під брезентом».

* * *

Жінка почне – чоловіка окрилює,
Потім ласкаво обручку вдягає.
З часом вмовляти і слухати милого
Їй ні до чого: скубе і влупляє.

* * *

Шлюб – це не просто, цим треба займатися,
Він підготовки великої вартий.
Як на характері теці не знатися,
Можеш усі собі сплутати карти.

* * *

Найважче для людини – то дві речі:
Минати просто так чужі недоліки,
А ще – свої, що тягарем на плечі,
Усунути, немов кишкові коліки.

* * *

Ми не помітили великої біди,
Коли на рейтинги чомусь міняли істину.
Тепер – ганьба, якій замало висловів.
Хотіли краще, вийшло – як завжди.

* * *

Як чоловіка ти ні з ким ділити
Не хочеш, не пиляй сама його.
Бо будеш з напівчоловіком жити
Й любити половину від всього.

* * *

Хочеш користь від себе давати,
То не заважай – вже цим пишайся.
Чим без досвіду усім допомагати,
Краще нешкідливим залишайся.

* * *

Мій сусід цінує каву дуже,
А його товариш любить чай,
Та приходять до сусіда друже –
Й п'ють горілку. Для обох це – рай.

* * *

Є філософія така собі у злодія:
Якщо погано щось охороняється,
То це не крам якогось там добродія,
А злодію за власність вже вважається.

* * *

Зимно – як тепло забрали за несплату.
Взимку хто фанат температури –
Як художник, пише що з натури:
Має те, що є – нема, де краще взяти.

* * *

За все в житті доводиться платити,
При переплаті – решти не чекати.
Це правило, з яким ми звикли жити:
Чи решту – чи проплачене втрачати.

* * *

Жили вони і довго, і щасливо.
На що – і не здогадувавсь ніхто.
Так, бомжували нишком: не красиво,
Та в їх житті – робота на всі сто.

* * *

Життя – це наче кінські перегони,
Де хтось є кінь, а інший є жокей.
Постійно доля ставить у загани
Когось – до «коней», інших – до людей.

* * *

Розумній щось повторювать не треба:
Все зробить так, як думає сама.
Ти біля неї – як звалився з неба,
Розумна жінка – вигляда сповна.

* * *

Є жінки, для яких комплімент – приставання,
Є й такі: приставання для них – комплімент.
Попаде чоловік у халепу з незнання,
Ну а дама розумна чекає момент...

* * *

Як чоловік нічого жінці не дарує,
Немов самотня – в серці суму візерунки...
Хай чоловіча пам'ять міцно закарбує:
Щодня жінкам своїм даруйте поцілунки!

* * *

Якщо з жінкою є недомовленість,
То вона вже комусь розказала,
А сама, як завжди, переконлива:
Невтямки їй, що на меті мала...

* * *

Жінка хоч не знає, чого вона хоче,
Але їй відомо, як того досягнути.
Тому, чоловіче, ти завжди охоче
Маєш приголубити і в очі заглянути.

* * *

Жіночій вигук: «Ти – козел!»
Так, паразит, живе для себе,
Але в душі – гірський орел,
Слухняну хоче «для потреби».

* * *

Ті, що вважають – розбираються
В жінках середньостатистичних,
Лише на пляшках добре знаються
Й втрачають всіх жінок зустрічних.

* * *

Якщо чоловік твій постійно мовчить,
Не хоче, щоб сказане урвала жінка.
У стані такому думками летить,
Ще й відпочиває у тиші печінка.

* * *

Прибити на підлозі плінтус просто
Сучасному міському чоловіку –
Як збудувати власну хату-острів.
Цей подвиг мають знати всі довіку.

* * *

Старий холостяк сім раз міряє,
Та так і не може женитися.
Бо він і не знає, й не вірує:
Шлюб – щастя, з цим треба змиритися.

* * *

Коханих просто ждуть,
Багатих – піджидають.
В коханні видно суть,
Багаті це не знають.

* * *

Оптиміст – немолодий і небагатий
Ще й самотній – в дюжину персон
Раз придбав сервіз з малої зарплати.
І не стримуйте! Його це мрія, сон.

* * *

Поперед тим, як стверджувати всім,
Що жінка – не знавець у полюванні,
Подумай добре, зваж усе раз сім:
Чом окольцований? То й є жіночі знання.

* * *

Таке життя, що в Інтернеті
Себе й всіх можеш ти знайти.
Та в особистому житті
Ти сам, хоч пишеш всій планеті.

* * *

Так трапляється у людському житті:
Не зміг батько виховати сина,
Той свого не вчитиме в путі...
В цьому й є невиховань причина.

* * *

Можливо, той найкращий слух,
Що добре лиш бере до вух.
Та неможливо так в житті –
Залишишся у німоті.

* * *

Адекватність – вміння своєчасно
Втримати слова, що зайві будуть.
Співрозмовникам тоді при цьому ясно,
Що вони є адекватні люди.

* * *

Не хочу, щоб ридали над могилою,
А недругів прошу, щоб не раділи.
З людиною смерть не розлучить милою,
Бо у ділах своїх себе я втілив.

* * *

Якщо логічно розсуджати понад п'ять хвилин,
То будеш довго ти шукати слухача свого...
Розмову ти будуй простіше і вноси чимало змін.
То й буде успіх у переконання щирого твого.

* * *

Дивлюсь – вона із Богом розмовляє,
І посмішка лице їй осяває:
Здоров'я й щастя просить мама – знаю,
У доброті завжди перебуває.

* * *

Сонце рожеве за містом встає,
Промені грають в небесній блакиті...
Вулиці, клумби з трояндами – є
Місце... Без нього так важко прожити...

* * *

Ганьбити ти волів простих людей,
Як негаразд – кричав, що їх провина.
Неправду всім нова відкрила днина,
І шлях тебе привів до низу цей.

* * *

Якщо я б міг усе, що думаю про тебе,
Зібрати все можливо у цей час.
Твій образ, що один такий під небом,
Спалив би мою душу ще не раз.

* * *

Чому краси не додаю віршу?
А хто сказав, що вірші я пишу?
Так кажуть ті, що наче мене знають,
Та крик душі і вірш не відрізняють.

* * *

«Не їж з ножа, бо злим від цього будеш», –
Кому таке прислів'я не казали?
На декого поглянеш – не забудеш,
Бо мабуть, із сокири годували.

* * *

Я пожалівся тестю, що він виростив змію.
У відповідь знайшов він слово добре:
«Любив, дресирував колись дружину я твою,
То не якась змія вона, а кобра».

* * *

«Рятуйте цирк – закрийте Раду», –
Вдень і вночі так думає народ.
Тут помилки нема, лише порада,
Щоби не стався черговий переворот.

* * *

Прийшло підвищення по службі:
Став старшим цапом-відбувайлом.
Таке йому по давній дружбі
Зробив козел, що владу має.

* * *

Я був тверезим, а вона – без макіяжу.
Як роздивився – аж засумував...
Вважала – одружуся. О, а як же!
Швиденько я п'ятами накивав.

* * *

«Давайте пити, якщо п'ється,
А привід – він завжди знайдеться», –
Така у випивох примовка,
Хоч лікуватись їй доведеться.

* * *

Закоханість показувать не прийнято,
Чуття на людях відкривать не гоже.
Якщо ти покохав, і це не виняток,
Будуй сім'ю міцну на ласку Божу.

* * *

Коли любляться, не помічають години
І на ревності й зради тоді не вважають.
Як складеться сім'я – дві щасливі людини,
Якщо заздрощі інших усе не зламають.

* * *

Коли відчуваєш – любов тебе мучить,
Обходити це неможливо навчитись.
Не треба чуття тамувати болюче,
Найкраще – самому тоді залишитись.

* * *

Бджоли мають теж медовий місяць,
Але від людей відмінні сутністю своєю,
Бо мед місяць носять й соти місяць,
Молоді ж не згадують ні справи, ні людей.

* * *

«Що ти нині на вечерю готувала, мила?»
«Милий, порожнечі ось тобі каструля ціла».
«Вчора теж була тарілка чиста, без мастила!»
«Не дивуйся, я ж вечерю на два дні зварила».

* * *

Хто це каже, що чайки кричать?
Ні, то з морем вони розмовляють,
Вгору-вниз понад хвилями мчать,
Стережуть море й вічно кохають.

* * *

Літати високо мені –
Маячня для всіх.
Шторм – шість балів,
Мороз скрипить,
В очі сильний сніг.
«Назад! – кричать, –
Повертай в цю мить,
Ти ж не псих!»
Так багато закидають –
Не пам'ятають,
Скільки мені літ.

* * *

Як пес, він жив собі завжди:
Своїх любив, чужих кусав.
Ніякої не знав нужди,
Поки людиною не став.

* * *

Як сонце посеред зими,
Як сонце крізь велику зливу,
Так я любив тебе в ті дні
І відчував, що й ти щаслива.

* * *

Ти все життя палкий був і пекучий,
Для тебе правда – то є зміст життя одвічний.
А ще – був на дітей в житті везучий.
Завжди горить запалена тобою свічка.

* * *

З Ніточко вити канати не вийшло,
З нього можливо – колючіший дріт.
І ще ніколи не був комусь – дишло,
Є я колючий міцний правдовід.

* * *

Сто разів допоможи – про це забувають,
Через власний досвід таке кожний знає.
А хоч раз один відмов – це запам'ятають,
Та ще ворога собі після цього маєш.

* * *

Таких я знаю керівних людей,
Які – неначе хмари дощові.
Коли присутні, темно навіть вдень,
Як підуть – світло скрізь і в голові.

* * *

Панують в світі скрізь чоловіки,
Жінки чоловіками правлять всюди.
Це тягнеться через усі віки.
Жінками забаганки правлять, люди!

* * *

Сусід вважає мій – не треба працювати.
Для цього власну філософію він має:
Щось зробиш – помилки потрібно виправляти,
А хто не робить, помилок не допускає.

* * *

На дві розділено суспільство половини:
Одна замислена – що на вечерю з'їсти,
А друга – випити так вдало, щоб в родині
Не докоряли та зі справами не лізли.

* * *

Найкращий адвокат сумлінний
В роботі як би не старався,
Не виправить і половини
Судді справ, що на взятках знався.

* * *

«Мій коханий, скажи мені казку на ніч», –
Чоловіка дружина у ліжку просила...
«Я кохаю тебе. Спи». Заснув. Параліч.
Залишилась безсоння караюча сила...

* * *

«Мій дорогий, а як же шлюбний борг?» –
Дружина милого під ковдрою питає.
«Спи! У цей час який це в тебе торг?
Вночі борг не дають. Чи ти прикмет не знаєш?»

* * *

«В порядку винятку із правила», –
Своєму каже батько сину..
Без винятків потрібні правила,
А інше – безладу причина.

* * *

Жінка бачити може водночас три речі,
Як зайшла за покупкою до магазину.
Пристосовані так очі, шия і плечі...
Купить три і ще три – й наостанок єдину.

* * *

Якби ж то шлюб на все життя вкладали,
То легковажності позбавила б ця норма,
Жінки страждали б менше й нервували,
Зміцніла б кожної сім'ї платформа.

* * *

Син за батька все ж відповідає,
Має це одну просту причину:
Він у тій державі жити має,
Яку залишає батько сину.

* * *

Майно ділити легше набагато:
Хоч що урвав – сховаєш про запас.
А створювати важче – працювати,
Та це почесно, люди, серед нас.

* * *

Вчора з жінкою ми клеїли шпалери.
Ледь-ледь ми не розлучились – жах!
Економія – це вимучені нерви,
Тож не економте на майстрах!

* * *

Ідеальний ранок для мене –
Пробудитися своєчасно й посміхнутися,
Потягнути кістки, відчути все тіло.
Перевернутися.

* * *

Любов є тонка, навіть точна:
Недолюбиш – це вийде симпатія,
Перелюбиш – заняття поточне,
Після нього наступить апатія.

* * *

Боятися змусити кожного можна,
І це відчуття по життю усі знають.
Любити ж не змусиш, це може не кожний.
Любов – Божий дар, що пов'язаний з раєм.

* * *

Кохання припиняється тоді,
Коли обом несила вже брехати.
Як все життя кохати взагалі –
Ще до зустрічі про це потрібно знати.

* * *

Любов – це не те, як тобі навесні
Дарують букети, і ти квіти нюхаєш.
Це – як про мастило й бензин каже він,
А ти залюбки його слухаєш, слухаєш...

* * *

Життя чоловіка можливо вважати
Прожитим в цілому не марно,
Як хоч одна жінка хотіла би знати,
Чи все у житті в нього гарно.

* * *

Чому чоловіки раніше помирають?
Жінки раніш на пенсію ідуть,
А потім за усе їм докоряють,
Що не отримали. Така в цій справі суть.

* * *

Коли розумне, добре, вічне,
То потребує на турботу.
Його не тільки сіють слічно,*
А й вигодовують до поту.

---

*Гарно.

* * *

«Ну і де беруть люди цю купу грошей?» –
Філософствує на ніч двірник наш Петро.
Вдень він не прибирає, годує мишей:
Щоб всім зменшити благо, він робить на зло.

* * *

Є жіноче кохання – це цілий роман,
В чоловіка це є – епілог до роману.
Та обом їм на серці – справжнісінькій крам,
Як навчаться не сіяти в цьому оману.

* * *

«Як подати на схуднення – вам привід є», –
Діабетик прохає громаду.

Хто пораду не їсти солодке дає,

Заклик цей розуміє, як зраду.

* * *

Тільки дурень ще здатний кричати,
Що від всіх розумніший є він.
А розумному нащо волати?
Те, що є, не змете пустодзвін.

* * *

На Україні грошами займаються
Ті, в кого є великі гроші за кордоном.
Що з простим людом – геть не переймаються
І під бандитським сховані законом.

* * *

Ні, одноразового посуду в країні
Не виробляють – його ввозять із Китаю.
Та одноразовий асфальт кладуть тут нині.
Що з Україною – як всі, я теж не знаю.

* * *

Як жити вдвох – то навпіл всі проблеми,
Робити має кожна так сім'я.
Жили б не в парі – не було б і теми
Посперечатись: правий ти чи я.

* * *

Вважаю – жінка має мізки мати,
Ще й доброзичливість, привабливість до того.
Навіщо загадки їй всім пропонувати,
Що хоч самотня, але має щастя з цього?

* * *

Одягає вона нову сукню...
«Яка гарна! Таку я й хотіла.
Та не можу ж у ній йти на кухню!»
«Звісно, так. Та це осточортіло!»

* * *

В повії є девіз простий:
«Міняю доступ я до тіла
На повний гаманець товстий».
Всім формула ця зрозуміла.

* * *

Життям хто не навчився керувати –
Таких з нас кожен часто зустрічає –
На інших тренуватись лише здатен,
Хоч робить вигляд, що в житті все знає.

* * *

Неможливо піднятися вище,
Упіймати щасливий справ збіг,
Як не вбити раба у собі,
Бо життя іншим – темне горище.

* * *

В житті й казках одне є спільне:
Усе – і щастя, і загрози –
Кінець свій матиме незмінно.
Ось – філософія і проза.

* * *

Істину ми кажемо з зітханням:
«Вдома навіть стіни допомагають!»
Що й кути сприяли вихованню,
То не всі відверто пригадають.

* * *

Така завжди стоїть дилема:
Що краще – закрутити гайки,
Чи болт забити. «Ми цю тему
Роздивимось!» – кричать незнайки.

* * *

Якщо дружина заслужила,
Її любити треба так,
Щоб знали всі – найкраща й мила,
Не вистачило б всім відзнак.

* * *

Бува – доводиться людині
Зарити свій талант яскравий,
Щоб не спочити в домовині...
Людський тиск без розмов карає...

* * *

В цей світ спускаються усі із нас
Однаковими – добрими, святими.
Чому, скажіть, за невеликий час
Багато хто стає пустими й злими?

* * *

Зростаємо усі ми біля мами або бабці,
Виховують нас лагідними, теплими словами.
Скажіть! Почути важко, наче я в товстезній
шапці.
Чому буваймо часом із сліпими ми серцями?

* * *

Злість не народжується з нами,
Самі в собі ми зло зростили.
Забули, чого вчили мами,
А кажемо: «Не пощастило!»

* * *

Накричав спочатку тато на маму,
Мама сину: «Їж негайно канапки*!»
Син коту влаштував цілу драму.
Кіт усім їм нагадив у тапки.

---

*Бутерброди.

* * *

Лише ми так слів розуміймо значення:
«Поправ здоров'я, друже мій», –
Ще більше випити з призначенням,
Щоб геть пішов «зелений змії».

* * *

Якщо в душі щось шкрябають коти,
Вони не просто роблять цю роботу:
Нагаджене закопують вони,
Нагадуючи про твою турботу.

* * *

Ось акція для водіїв чудова!
Якщо заправив повний бак бензину,
Тобі п'ять літрів потім безкоштовно.
У чому цього суть? Знайшов причину?

* * *

Якщо гроші не приносять щастя,
Значить то не ті є зовсім гроші.
Це вже – сплата за чуже нещастя,
Не зароблені – з'явилися, як воші.

* * *

Кар'єристи та хвальки собі вважають,
Що слава без грошей – як ковбаса без м'яса.
Пнуться вгору, працювати не бажають,
Тому доля в них хитка, як в шахрая чи ловеласа.

* * *

Навчають наш народ, що треба пережити
Всі негаразди, певний час в житті поганий.
Ті вчителі не припиняють добре жити,
Для більшості ж це навчання – душевна рана.

* * *

Ніколи не боявся бігти перед паровозом,
Боявся тих, хто прагнув обігнати паровоз.
Бо міг такий загнати в душу отруйну занозу,
Радів, збираючи свій арсенал заноз.

* * *

Фігуру бачить хлопець й доганя дівчину,
Шукає познайомитись причину.
Та повернулася лицем: «Йди геть собі!»
Побачив – з радістю: «Йду, дякую тобі!»

* * *

Чоловікам також буває важко:
Зустрів нарешті жінку своєї мрії,
Та – заміжня, ще й і коханець в дії...
Життя отак про розум серцю каже...

* * *

Тупому так важко сприйняти просте!
Будь то – що на Марсі життя геть немає,
Чи то – що воно на планеті цій є.
Він все одно вуха собі затикає.

* * *

Суддя не вірить у присягу – і щоразу
В його уявленнях є логіка проста,
Бо на посаді присягав він свого часу,
Але присяга виявилась для судді не та.

* * *

«По тобі вже «дурка» плаче!»
«Що ж поганого, сусіде?»
Не дивуйся, небораче,
Бо й у тебе такі ж біди!»

* * *

Допомагати людям треба таким чином,
Коли можливість в тебе є й бажання,
Щоб не нашкодити собі й їм без причини,
Щоб радість в них – і в тебе за старання.

* * *

Були проблеми – тож узяв кредит:
Бюджет сімейний – це одвічна тема...
Коли пригадую, то серце аж щемить,
Бо до кредиту не було проблеми!

* * *

У неї на грудях написано:
«Люблю я Берлін і Париж».
Хоч думка оця в когось «злизана»,
Село своє бачила лиш.

* * *

Чим незрозуміліша контора,
Тим там геніальніший директор.
Хоч у справах геть він не прозорий,
Неодмінно сяє, як прожектор.

* * *

Він лупав дуже злий очима –
Було не можна поруч бути.
Так, в нього досвід за плечима,
А інше все – і не збагнути.

* * *

У храмі він кричить про бездуховність,
Щоб бачили і чули навкруги,
Всіх закликає мати віру й совість...
Мовчи – й в собі духовне щось зроби!

* * *

Пуста, хоч весела. Всіляко грішила,
Та мрієш, що змінить рабів чоловік.
Та матимеш владу лише над грошима,
Бо ти не любила за цілий свій вік.

* * *

Чим заклопотана душа?
Що може в грудях так щемити?
Мій друже, я люблю життя
І незалежним хочу жити.

* * *

Наша Україна багата і здорова –
Чудові музика, пісні і мова.
Хто ж в Україні все це зневажає,
Душею хворий й розуму не має.

* * *

З руками чистими й брудними
Є люди, та брудних – багато.
Ті розікрали Україну,
Тепер не знайдеш винуватих.

* * *

Через неправду біль мою стискає душу.
Ні, я не боягуз, але мовчати мушу.
За спинами колег не хочу я стояти,
Тому тепер не можу не страждати.

* * *

Тобі не можу пояснити
Свій стан: слова незграбні всі.
Та можу все життя любити
Лише тебе в твоїй красі.

* * *

Якби ж ми, любі друзі, воєдино
Злилися, наче море, в Україні,
То не жили б у злиднях так, як нині,
У рідній працьовитій цій країні.

* * *

Ми – не птахи, які летять в чужі краї.
Українські дні і ночі любить кожний,
Від пращурів живем на цій землі,
Та що в державі – то терпіти вже не можна.

* * *

Я бачив різне зло, якісь недобрі сили,
Комусь дали несправедливі привілеї...
Але найбільше нам тоді не пощастило,
Коли чужу вважали мову ми своєю.

* * *

Мій знайомий так боїться смерті,
Що твердить щодня – йому вже час...
Я ж вважаю: страшно – це безсмертя.
Хочу, щоб мій вогник вчасно згас...

* * *

Я довго сам з собою сперечався,
Хоч переконаний: завжди любив тебе.
Чомусь я сумнівався – і попався,
Недооціненим лишилось прожите.

* * *

Дипломатія вчить своєчасно підлити
Ще олії в вогонь – і рук не обпекти.
Отаким дипломатам – і оплески, й квіти,
І дають, якщо треба, спокійно втекти.

* * *

А чоловік – це майже хатній кіт.
Буває дуже лагідний, ласкавий.
Нагодували – він тихенько спить,
А як голодний – злий сидить на лаві.

* * *

Такий він мав великий інтелект,
Що до думок його не докопатися.
Над усіма готовий був піднятися,
Та інтелект взяли у вторчермет*.

---

*На металобрухт.

* * *

Тобі від нічого робити
Нічого краще не робити,
Щоб битим через це не бути
Й не бути усіма забутим.

* * *

У кожного є право їсти,
Та не в усіх є те, що їсти.
Хоч кожний може розповісти,
Чому немає в нього їсти.

* * *

Ніколи нічого жінки не ховають,
Завжди і усе вони скрізь прибирають.
Та спробуйте після знайти, що прибрали!
Й самі не згадають – куди що поклали.

* * *

Ненависть й любов водночас неможливі.
Але як емоції йдуть, наче злива,
Приходить ілюзія – хоч помилкова:
Любов із ненавистю трохи у змові.

* * *

Не той командує парадом, хто у військовій формі,
А той, хто зайняв місце, де наглядний пункт.
В такого досить грошей, стосунки з шефом
в нормі.
Хто пнеться через форму, той має лиха фунт.

* * *

Вся політика – це макіяж для народу,
Що бажає лишатись для всіх молодим.
Скільки б літ не пройшло, не змінити породу,
Та його нещасливим все роблять й дурним.

* * *

Завжди так важко обирати,
Як нема, з чого вибирати.
Не легше участь в цьому брати,
Коли з чого – не можеш знати.

* * *

Є брехня, є велика брехня – і статистика,
Хто за нею вів рейтинги – просто дуристика.
Та є правда, велика є правда – в архівах.
Документи завжди переможуть брехливих.

* * *

Найвище є досягнення в реальності –
Вона працює, навіть як не вірите.
У оптиміста вислів є в наявності:
Реальність – факт, який ви вже не зміните.

* * *

Велика легкість в голові твоїй,
І поштовх п'ятій точці – на пригоди.
У спеку, в дощ осінній, в буревій
Завжди своє одержиш за нагоди.

* * *

Хто звик начальству часто зад лизати,
Той регулярно має на горіхи.
Як бовкне щось без розуму – всім втіха
На кулаках йому про справи розказати.

* * *

Інколи людина все життя
Не товаришує з головою.
Бо через своє важке буття
Їй не каже: «Рідні ми з тобою!»

* * *

«Що з твоїм обличчям сталося?

Чи відмовила гарненька?»

«Ні, скажу тобі тихенько:

В почуттях страшна зізналась».

* * *

Алкоголік хронічний Петренко Микита
Теж ніколи не п'є в сьомий день листопада*.
Навіть як перед ним повну чарку налито,
Він не бачить причини – якоїсь відради.

---

*Річниця Жовтневого перевороту.

* * *

Найкращі ліки від усього – час,
Але його не вміють виробляти.
Тому багато хворих серед нас.
Провину звикли ми за це на час скидати.

* * *

А справжня жінка – саме та скала,
Де розбиваються всі «хвилі» чоловічі.
Легкою здобиччю ніколи не була
Вона нікому – і завжди сміється в вічі.

* * *

Якщо довго ти спокуси ігноруєш,
В гордій позі ти повз них себе несеш,
То вони тобі себе не подарують,
І отримаєш в житті ні те – ні се.

* * *

Хто плаче: важко так йому живеться,
Старенький дім, і лоджії немає,
Ніколи до роботи той не рветься,
А лише заздрить всім і брудом поливає.

* * *

Той, хто співає під «фанеру»,
Чи той, хто лекції чужі читає
Учителю чи інженеру,
Не робить справу. Він повчає.

* * *

Перевелись в Одесі козаки із часом –
Ті, що дунайськими колись іменувались.
Тепер нові – у генеральських всі лампасах.
Який їх чорт приніс?
Ну звідки вони взялись?

* * *

Так, в Україні можуть менше пити,
Держава ж не дає, щоб так було,
Бо на п'яницях можна заробити.
Тому й доказують, що благо це – не зло.

* * *

То лише п'яниці відчують,
Як вони з тверезими не схожі.
І тому постійно клопіт мають –
Пити змушують тих навіть, хто не може.

* * *

Все уявляв, що Бога він за бороду спіймав,
Бо дурня втиснули у крісло керівниче.
Дарма, що досвіду й освіти він не мав...
Підлеглі підпиляли крісло...
Вигляд – мальовничий...

* * *

Блаженство дають нам любов і повага,
А золото, гроші, машини – розвага.
Той мудрий, у кого душа вся в любові.
Для нього світ вдячний, різнокольоровий.

* * *

Той, хто нарад чимало сам проводить,
Не має часу справами займатися.
Вважає, що підлеглих він «заводить»,
Та їм нарада – привід відіспатися.

* * *

На обличчі певних жіночок
Напис: «Обережно! Пофарбовано!»
В люстерці вивчають свій урок,
Наче вроду їх не добудовано.

* * *

Дехто рибку золоту з'їдає:
Перше – їжа, далі – спілкування.
Потім в унітазі щось шукає,
Щоб замовити своє бажання...

* * *

Секрет економії дуже простий:
Ходи до крамниці, коли ти вже ситий.
Зарплата у тебе – як місяць новий,
А ще й бізнесмен геть із тебе не видний.

* * *

Спіймав свою удачу ти за хвіст –
Запам'ятай, щасливчику ти мій:
З удачею іди вперед, не стій.
Зупинишся – обгадять в повний зріст.

* * *

Підлітки тобі – не нігті,
Просто так їх не відкусиш.
Тож кусай вже свої лікті,
А в світ вивести їх мушиш.

* * *

Життя тому легалізований наркотик,
Що після нього ломки просто так немає.
Як чесно жив, був чесний у роботі,
То й ломка після нього не спіткає.

* * *

Радість велика прийшла на поріг:
Зараз можливо вже двічі,
Всім вже Новий зустрічати нам рік –
Влітку й коли зима в вічі.

* * *

І лисі, уявіть, бувають
На волосину лиш від смерті,
Якщо безглуздо забувають
Про всі борги свої відверті.

Літературно-художнє видання

Іван Іванович Ніточко

Калейдоскоп Березівщини

Вірші

Оригінал-макет виготовлено
в Редакційно-видавничій фірмі «Прес-кур'єр»
Свідоцтво про внесення видавця до Державного реєстру
видавців, виготівників і розповсюджувачів видавничої
продукції серія ДК № 3764 від 22.04.2010 р.
(65076, м. Одеса, пл. Б. Дерев'янка, 1, оф. 717,
тел./факс (0482) 64-96-58, E-mail: gazeta.press@mail.ru).

Головний редактор	Й. О. Бурчо
Літературний редактор	Н. І. Гриценко
Комп'ютерна верстка	О. В. Замойська

Здано у виробництво 14.01.2014. Підписано до друку 10.02.2014.
Формат 70X100 1/32. Ум. друк. арк. 13,15. Папір офсетний.
Друк офсетний. Гарнітура Times. Наклад 200 прим.

Віддруковано з готового оригінал-макета.
Видавництво і друкарня «Астропринт».
65091, м. Одеса, вул. Разумовська, 21. Тел. 7-855-855.
www.astroprint.odessa.ua
Свідоцтво суб'єкта видавничої справи ДК №1373 від 28.05.2003 р.